

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Az Országgyűlés a jövő nemzedékért érzett felelősségtől vezérelve a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben, továbbá a Magyar Köztársaság Alkotmányában meghatározott gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvénnyel, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvénnyel összhangban a következő törvényt alkotja:

ELSŐ RÉSZ

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

I. Fejezet

Általános rendelkezések

A törvény célja és alapelvei

1. § (1) E törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

(2) A törvény meghatározza az (1) bekezdésben megjelölt célok elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

2. § (1) A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhivatalok, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek e törvény alkalmazása során a gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak szerint eljáró szervezetek és személyek tevékenységük során együttműködnek a családdal és - jogszabályban meghatározottak szerint - elősegítik a gyermek családban történő nevelkedését.

(3) A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.

(4) A családjából bármely okból kikerült gyermek biztonságát, korához és szükségleteihez igazodó gondozását, nevelését, egészséges személyiségfejlődését biztosítani kell.

3. § (1) A jogszabályban meghatározott ellátások igénybevétele általában önkéntes. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője csak törvényben meghatározott esetekben kötelezhető valamely ellátás igénybevételére.

(2) A gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

A törvény hatálya

4. § (1) A törvény hatálya kiterjed

a) a (2) és (3) bekezdésben foglalt eltéréssel a Magyar Köztársaság területén tartózkodó magyar állampolgárságú, valamint - ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik - a letelepedett, bevándorolt, illetve befogadott jogállású, továbbá a magyar hatóságok által menekültként, oltalmazottként, illetve hontalanként elismert gyermekekre, fiatal felnőttre és szüleire;

b) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (a továbbiakban: Szmvtv.) szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában az Szmvtv.-ben meghatározottak szerint a szabad mozgás és a három hónapot meghaladó tartózkodási jogát a Magyar Köztársaság területén gyakorolja, és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel rendelkezik.

(2) A törvény hatálya a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás tekintetében az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően kiterjed az Európai Szociális Kartát megerősítő országok állampolgárainak a Magyar Köztársaság területén jogszerűen tartózkodó gyermekeire is.

(3) E törvény szerint kell eljárni az (1) és (2) bekezdésben meghatározott személyeken kívül a Magyar Köztársaság területén tartózkodó nem magyar állampolgárságú gyermek védelmében is, ha az ideiglenes hatályú elhelyezésnek, a nevelési felügyelet elrendelésének vagy az eseti gondnok kirendelésének az elmulasztása a gyermek veszélyeztetettségével vagy elháríthatatlan kárral járna. A Magyar Köztársaság területén a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező és szokásos tartózkodási helyet létesítő gyermek védelmét szolgáló eljárás során e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, feltéve, hogy a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet vagy nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik.

(4) A Magyar Köztársaság területén kívül tartózkodó magyar állampolgárságú gyermek és fiatal felnőtt, valamint szülei gyámügyében e törvényt akkor kell alkalmazni, ha nemzetközi szerződés vagy más jogszabály szerint a személyes joguk az irányadó.

Értelmező rendelkezések

5. § E törvény alkalmazásában

a) gyermek: a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 12. §-a szerinti kiskorú,

b) fiataikorú: az a személy, aki a szabálysértés vagy a bűncselekmény elkövetésekor 14. évét betöltötte, de 18. évét még nem,

c) fiatal felnőtt: az a nagykorú személy, aki a 24. évét nem töltötte be,

d) a gyermek hozzátartozói: a vér szerinti és az örökbe fogadó szülők (a továbbiakban együtt: szülő), a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, a nagyszülő házastársa, a nagyszülő testvére, a dédszülő, a testvér, a testvér házastársa, a saját gyermek,

e) a gyermek közeli hozzátartozói: ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szülő, a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, testvér, a saját gyermek,

f) a gyermek tartására köteles személy: a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 61. §-a (4) bekezdésében és 62. §-a (1) bekezdésében, a Csjt. 69/A. §-ában,

valamint a 69/D. § (2) bekezdésében meghatározott személy,

g) gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység: a gyermekjóléti alapellátás, illetve a gyermekvédelmi szakellátás keretében - működési engedéllyel - végzett tevékenység, függetlenül a feladatellátás e törvényben nevesített formájától és módjától; a szolgáltató tevékenység célja a gyermekjólétnek, azaz a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, személyi, vagyoni és egyéb jogainak biztosítása,

h) gyermeki jogok: a Magyar Köztársaság Alkotmányában, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége,

i) ellátás: jogszabályban meghatározott pénzbeli, természetbeni, illetve személyes gondoskodást nyújtó alapellátás és szakellátás,

j) természetbeni ellátás: olyan támogatás, amellyel a gyermeket alapvető szükségleteinek kielégítésében az állam (önkormányzat) anyagi javak biztosításával, szolgáltatások kifizetésével és nyújtásával segíti,

k) gyámhatóság: a települési önkormányzat jegyzője és a gyámhivatal,

l) gyámügy: a jogszabály által a gyámhatóság feladat- és hatáskörébe utalt ügyek köre,

m) gyermekvédelmi gondoskodás: az e törvényben meghatározottak szerint elrendelt hatósági intézkedésen alapuló ellátás és védelem,

n) veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza,

o) várandós anya szociális válsághelyzete: olyan családi, környezeti, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését,

p) tartós betegség: azon kórforma, amely a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosít,

q) fogyatékos gyermek, fiatal felnőtt:

qa) a gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátások tekintetében a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosító fogyatékoságban szenvedő gyermek, fiatal felnőtt,

qb) a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye tekintetében a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) 121. §-a (1) bekezdésének 29. a) pontjában foglaltaknak megfelelő gyermek, fiatal felnőtt,

r) jövedelem: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 4. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározottak,

s) fenntartó:

sa) a központi költségvetési szerv, a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 8. §-a, 9. §-a, illetve 16. §-a szerinti intézményi társulás, a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulása, a települési kisebbségi önkormányzat és a területi kisebbségi önkormányzat (a továbbiakban együtt: állami fenntartó),

sb) a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ltv.) szerinti, magyarországi székhelyű egyház, az egyházaknak az Ltv. 14. §-a szerinti magyarországi székhelyű szövetsége, illetve az Ltv. 13. §-ának (2)-(3) bekezdése szerinti magyarországi székhelyű egyházi jogi személy (a továbbiakban: egyházi fenntartó); nem minősül egyházi fenntartónak az a jogi személy, amely más típusú szervezetként jogalanyisággal rendelkezik, így különösen a társadalmi szervezet, annak alapszabályban jogi személlyé nyilvánított szervezeti egysége, az alapítvány, annak alapító okiratban jogi személlyé nyilvánított szervezeti egysége, a gazdasági társaság és a közhasznú társaság,

sc) a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedéllyel rendelkező természetes személy,

sd) a magyarországi székhelyű jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság - az sa)-sb) alpontokban foglaltak kivételével,

se) az a jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szervezet, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, amelynek székhelye, központi ügyvezetése vagy üzleti tevékenységének fő helye az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes, illetve nemzetközi szerződés alapján azonos jogállást élvező más államban van [az sc)-se) pontokban foglaltak a továbbiakban együtt: nem állami fenntartó],

ha az e törvényben és más jogszabályban meghatározott feltételek szerint, működési engedély alapján gondoskodik a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység biztosításához szükséges feltételekről. Ha jogszabály másképp nem rendelkezik, az egyházi fenntartóra a nem állami fenntartóra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni,

t) személyazonosító adat: az érintett személy természetes személyazonosító adatai, neme, állampolgársága, bevándorolt, letelepedett, oltalmazott vagy menekült jogállása, lakó- és tartózkodási helye,

u) intézmény: az e törvényben meghatározott gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szervezet vagy annak szakmailag önálló szervezeti egysége, amely a rá vonatkozó külön jogszabályban foglaltak alapján jön létre, legalább három főt foglalkoztat teljes munkaidőben, és tevékenysége működési engedélyköteles. Ha e törvény másképp nem rendelkezik, az intézmény fogalmát kell megfelelően alkalmazni a helyettes szülői, illetve nevelőszülői hálózatra is,

v) működtető: az a természetes személy, jogi személy, illetve ezek jogi személyiség nélküli társasága, aki, illetve amely a fenntartó által biztosított működési feltételek között a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet szervezi,

x) államilag támogatott lakás-előtakarékossági programban való részvétel: a lakástakarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény szerinti lakás-előtakarékossági szerződés megkötése és teljesítése,

z) rendszeres jövedelem: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem.

II. Fejezet

Alapvető jogok és kötelességek

Gyermeki jogok

6. § (1) A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

(3) A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

(4) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.

(5) A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

(6) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen, továbbá hogy védelmet élvezzen az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, az erőszak és a pornográfia.

7. § (1) A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

(2) A gyermeknek joga van - örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában - a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez.

(3) A gyermek helyettesítő védelme során tiszteletben kell tartani lelkiismereti és vallásszabadságát, továbbá figyelemmel kell lenni nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozására.

(4) Ha törvény másként nem rendelkezik, a gyermeknek a szülő felügyeleti joga megszűnése esetén is joga van származása, vér szerinti családja megismeréséhez és - a vér szerinti család beleegyezése mellett - a kapcsolattartáshoz.

(5) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tartson abban az esetben is, ha a szülők különböző államokban élnek.

8. § (1) A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy az őt érintő ügyekben az e törvényben meghatározott fórumoknál panasszal éljen.

(3) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy alapvető jogai megsértése esetén bíróságnál és törvényben meghatározott más szerveknél eljárást kezdeményezzen.

9. § (1) Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek joga különösen, hogy életkorához, egészségi állapotához, fejlettségéhez, valamint egyéb szükségleteihez igazodóan

- a) állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban, - nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozását figyelembe vevő - megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön,
- b) gondozási helyének megváltoztatását, gyermekével vagy testvéreivel való együttes elhelyezését kezdeményezze,
- c) felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon és érdeklődésének megfelelő szabadidős foglalkozásokon vegyen részt,
- d) vallási vagy lelkiismereti meggyőződését szabadon megválassza, kinyilvánítsa és gyakorolja, valamint hit- és vallásoktatásban vegyen részt,
- e) véleményt nyilvánítson a részére biztosított nevelésről, oktatásról, ellátásról, a személyét érintő kérdésekben meghallgassák, tájékoztassák,
- f) érdekei képviselőjére gyermekönkormányzat létrehozását kezdeményezze,
- g) támogatást kapjon gondozójától, törvényes képviselőjétől családi környezetébe való visszatéréséhez,
- h) családi környezetébe való visszatérését kezdeményezze,
- i) személyes kapcsolatait ápolhassa,
- j) a személyes tulajdon szokásos tárgyaihoz fűződő jogait gyakorolhassa,
- k) utógondozásban részesüljön.

(2) Ha az (1) bekezdés i) pontja szerinti jog gyakorlása a gyermek személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolja, a szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult közeli hozzátartozó kapcsolattartási joga az e törvényben foglaltak szerint korlátozható, megvonható vagy szüneteltethető.

(3) A speciális gyermekotthonban vagy gyermekotthon speciális csoportjában elhelyezett gyermeket - helyzetére való tekintettel - fokozott védelemben kell részesíteni.

(4) A speciális gyermekotthonban elhelyezett gyermek

a) egészségügyi ellátására, személyisége korrekciójához szükséges terápiára az állapotának megfelelő és a többi gyermek biztonságát védő módon, továbbá

b) gondozása és nevelése során jogait, személyes szabadságát korlátozó intézkedés alkalmazására csak feltétlenül indokolt esetben önmaga vagy mások veszélyeztetése esetén

kerülhet sor.

10. § (1) A gyermek kötelessége különösen, hogy

a) gondozása és nevelése érdekében szülőjével vagy más törvényes képviselőjével, gondozójával együttműködjön,

b) képességeinek megfelelően tegyen eleget tanulmányi kötelezettségének,

c) tartózkodjék az egészségét károsító életmód gyakorlásától és az egészségét károsító szerek használatától.

(2) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást biztosító intézmények házirendje - e törvényben meghatározott keretek között - a gyermek életkorához, egészségi állapotához, fejlettségi szintjéhez igazodva állapítja meg a gyermekek jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait.

(3) Az intézmény - a külön jogszabályban meghatározottak szerint elkészített - házirendjét az intézményben mindenki által jól látható helyen ki kell függeszteni, és gondoskodni kell annak megismertetéséről.

(4) Helyettes szülői és nevelőszülői hálózat esetében a jogok gyakorlásának és a kötelességek teljesítésének alapvető szabályait a szervezeti és működési szabályzat tartalmazza.

Gyermeki jogok védelme

11. § (1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

(2) A gyermek alkotmányos jogainak védelmét az országgyűlési biztos (a továbbiakban: biztos) a maga sajátos eszközeivel segíti, és ennek során

a) a biztos feladata, hogy a gyermek alkotmányos jogait érintő - tudomására jutott - visszaéléseket kivizsgálja, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen,

b) a biztos az a) pontban megnevezett intézkedéseiről évente beszámol az Országgyűlésnek.

11/A. § (1) A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

(2) A gyermekjogi képviselő

a) segít a gyermeknek panaszai megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását,

b) segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat elhelyezési értekezletén az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában,

c) a 36. § (2) bekezdése szerinti esetben eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermek, illetve fiatal felnőtt, valamint a gyermek-önkormányzat felkérése alapján,

d) eljár az érdekképviseleti fórum 35. § (4) bekezdése szerint tett megkeresése alapján,

e) a gyámhivatal kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban.

(3) A gyermekjogi képviselő jogosult a gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző működési területén tájékoztatást, iratokat, információkat kérni és a helyszínen tájékozódni. A gyermekjogi képviselő köteles a gyermek személyes adatait az adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően kezelni.

(4) A gyermekjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik. A gyermekjogi képviselő jogállására és eljárására vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály rendezi.

(5) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző biztosítja, hogy a gyermek és hozzátartozói a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék.

(6) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, illetve szolgálatok vezetői tizenöt napon belül, a fenntartó harminc napon belül, illetve a képviselő-testület vagy a közgyűlés a következő testületi ülésén érdemben megtárgyalja a gyermekjogi képviselő észrevételeit, és az ezzel kapcsolatos állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja őt.

(7) A gyermekjogi képviselő figyelemmel kíséri az óvoda, az iskola, a kollégium és a pedagógiai szakszolgálat intézményeiben folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését. A gyermekjogi képviselő indokolt esetben megkeresi az említett intézmények fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez.

Szülői jogok és kötelességek

12. § (1) A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket - különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást -, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa.

(2) A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon.

(3) A gyermek szülője - ha törvény másként nem rendelkezik - jogosult és köteles gyermekét annak személyi és vagyoni ügyeiben képviselni.

(4) A gyermek szülője köteles

a) gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát a 6. § (5) bekezdése szerint tiszteletben tartani,

b) gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni, véleményét figyelembe venni,

c) gyermekének jogai gyakorlásához iránymutatást, tanácsot és segítséget adni,

d) gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni,

e) a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni.

13. § (1) Az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője jogosult arra, hogy

a) a gyermeke gondozójától, gyámjától, hivatásos gyámjától a gyermeke elhelyezéséről, neveléséről, fejlődéséről rendszeres tájékoztatást kapjon,

b) a gyámhivaltaltól gyermeke gondozási helyének megváltoztatását kérje,

c) a gyermeke családba történő visszahelyezése érdekében a települési önkormányzattól - a nevelésbe vétel okának elhárításához, a körülmények rendezéséhez, a gyermeke családba való visszailleszkedéséhez - segítséget kapjon,

d) a Csjt.-nek megfelelően a gyermeke sorsát érintő lényeges kérdésekben - a gyermeke nevének meghatározásáról, illetve megváltoztatásáról, tartózkodási helyének kijelöléséről, iskolájának, valamint életpályájának megválasztásáról - meghallgassák.

(2) Az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője jogosult és köteles

a) a gyermeke gondozását ellátó személyekkel, intézményekkel - a nevelés érdekében - együttműködni,

b) gyermekével - törvényben meghatározott módon - kapcsolatot tartani.

(3) Az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője köteles

a) minden tőle elvárhatót megtenni gyermeke családba történő visszahelyezéséért,

b) tiszteletben tartani a nevelőszülő családját és otthonát, az intézményben dolgozó személyeket, valamint köteles betartani az intézmény rendjét,

c) gyermeke ellátásáért gondozási díjat fizetni.

III. Fejezet

A gyermekek védelmének rendszere

14. § (1) A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

(2) A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

(3) A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

15. § (1) Pénzbeli és természetbeni ellátások:

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,

b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,

c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,

d) az otthonteremtési támogatás,

e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

a) a gyermekjóléti szolgáltatás,

b) a gyermekek napközbeni ellátása,

c) a gyermekek átmeneti gondozása.

(3) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

(4) A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése.

(5) A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiatalok intézeti ellátása. A fiatalok javítóintézeti neveléséről külön törvény rendelkezik.

(6) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatottakat - a külön jogszabályban meghatározott munkakörökkel összefüggésben - megilleti az a jog, hogy személyüket megbecsüljék, emberi méltóságukat és személyiségi jogaikat tiszteletben tartsák, tevékenységüket értékeljék és elismerjék.

(7) A gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatott

- a) nevelő, gyermekfelügyelő, gondozó, csecsemő- és gyermekgondozó, helyettes szülő vagy nevelőszülő, családgondozó, utógondozó, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetője, a gyermek, illetve a fiatal felnőtt közvetlen gondozása, családgondozása és utógondozása során,
- b) nevelőszülői tanácsadó, gyám, gyámi tanácsadó a gyermek közvetlen gondozásának ellenőrzése, illetve törvényes képviselőjének ellátása során

hivatalból jár el, és e tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

(8) A gyermekvédelmi rendszerben a külön jogszabályban meghatározott munkakörben, valamint önkéntes jogviszonyban nem foglalkoztatható az a személy, aki ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényben (a továbbiakban: Btk.) büntetni rendelt, a gyermek sérelmére elkövetett szándékos bűncselekmény miatt eljárás folyik, vagy akit jogerős bírói ítélettel ilyen bűncselekmény miatt ítélték el. Nem foglalkoztatható az a személy sem, akinek szülői felügyeleti jogát a bíróság jogerős ítéletével

megszüntette, valamint - külön jogszabályban meghatározott kivételekkel - az, akinek szülői felügyeleti joga a gyermek átmeneti nevelésbe vétele miatt szünetel.

(9) Gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményben történő foglalkoztatás esetén a Kjt. 41. § (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható.

16. § (1) Az e törvényben meghatározott, a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket

a) a helyi önkormányzat képviselő-testülete,

b) a települési önkormányzat jegyzője,

c) a gyámhivatal

gyakorolja.

(2) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a helyi önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörébe tartozó eljárásoknál az illetékességet a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülőjének, gyámjának lakóhelye határozza meg.

17. § (1) Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,

b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,

c) a közoktatási intézmények, így különösen a nevelési-oktatási intézmény, a nevelési tanácsadó,

d) a rendőrség,

e) az ügyészség,

f) a bíróság,

g) a pártfogó felügyelői szolgálat,

h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,

i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,

j) a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott intézmények és személyek kötelesek

a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,

b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető

magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

(4) Ha az (1) bekezdés a)-i) pontjában meghatározott személy vagy az (1) bekezdés a)-i) pontja szerinti szerv alkalmazottja a (2) vagy (3) bekezdésben foglalt jelzési vagy együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget, a gyámhivatal - jelzésre vagy hivatalból - értesíti a fegyelmi jogkör gyakorlóját és javaslatot tesz az érintett személlyel szembeni fegyelmi felelősségre vonás megindítására. A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén a gyámhivatal büntetőeljárást kezdeményez.

(5) A gyámhivatal a (4) bekezdésben foglaltakkal egyidejűleg egyeztető megbeszélést tart és a gyermekjóléti szolgálatnál kezdeményezi a külön jogszabály szerinti esetmegbeszélés megtartását.

MÁSODIK RÉSZ

ELLÁTÁSOK

IV. Fejezet

Pénzbeli és természetbeni ellátások

18. § (1) A jogosult gyermek számára

a) a települési (fővárosi kerületi, a továbbiakban együtt: települési) önkormányzat jegyzője az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot,

b) a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint rendkívüli gyermekvédelmi támogatást

állapít meg.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó ellátást kiegészítheti, valamint a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

(3) E törvény szerint a gyámhivatal a gyermek gondozó szülőjének vagy más törvényes képviselőjének a gyermektartásdíjat megelőlegezi, a jogosult fiatal felnőttnek otthonteremtési támogatást állapít meg, és ezen pénzbeli ellátások folyósításáról rendelkezik.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, továbbá más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezheti.

(5) A települési önkormányzat képviselő-testületének döntése alapján a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen a védelembe vett gyermekek számára.

(6) Természetbeni ellátás különösen az általános iskolás gyermekek tankönyv- és tanszerellátásának

támogatása, a tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása.

18/A. § (1) A pénzbeli és természetbeni ellátás iránti kérelmet az a 18. § (1) vagy (3) bekezdése szerinti szerv bírálja el, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakcíme van. Ha a kérelmezőnek több lakcíme van, az illetékességet az a lakóhely vagy tartózkodási hely alapozza meg, ahol életvitelszerűen lakik.

(2) A lakcím megállapítása szempontjából a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai irányadóak.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 148. § (5) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

b) a 20/A. §-ban meghatározott pénzbeli támogatásnak,

c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek

az igénybevételére.

(2) A települési önkormányzat jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni

a) a szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) a 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint

tanulmányokat folytató gyermeket,

d) a 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,

e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a fogyatékos gyermeket,

f) az a)-e) pontokba nem tartozó, a Csjt. alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5)

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.

(7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszerezését

megaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségekre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A települési önkormányzat jegyzője a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a nagykorú jogosult a lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál terjeszti elő.

(2) A feltételek fennállása esetén a települési önkormányzat jegyzője 1 év időtartamra megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(3) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be.

(4) Házasságkötés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot meg kell szüntetni, ha a jogosult házasságkötése szerinti új családban az egy főre jutó havi jövedelem összege, illetve vagyon értéke meghaladja a 19. §-ban meghatározott jövedelemhatárt, illetve vagyon értékét.

20/A. § (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres

gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév július hónapjában,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában

pénzbeli támogatást folyósít.

(2) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 5000 forint. A 2006. évet követően a pénzbeli támogatás összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

20/B. § (1) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjaul rendelt hozzátartozó jogosult, aki

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül.

(2) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője - határozatlan időre - állapítja meg.

(3) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

a) a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév július hónapjában - a július hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett -,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett -

pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(6) Ha a kiegészítő gyermekvédelmi támogatást jogerősen megállapították, az a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

a) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát

kell kifizetni.

(7) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság feltételeit - az (1) bekezdésben meghatározottak alapulvételével - a települési önkormányzat jegyzője évente legalább egyszer felülvizsgálja. Ha a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét

kell kifizetni.

Óvodáztatási támogatás

20/C. § (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

a) a gyermek óvodai beíratását követően első alkalommal, ha a gyermek óvodai beíratása

aa) az év első felében történik és a gyermek óvodai nevelésben való részvétele óta legalább három hónap eltelt, a beíratás évének június hónapjában,

ab) az év első felében történik, de júniusig nem telt el három hónap, a beíratás évének december hónapjában,

ac) az év második felében történik és a gyermek óvodai nevelésben való részvétele óta legalább három hónap eltelt, a beíratás évének december hónapjában,

ad) az év második felében történik, de a beíratás évében decemberig nem telt el három hónap, a következő év június hónapjában [a továbbiakban az aa)-ad) pont alattiak együtt: első alkalom],

b) a gyermek beíratását követően második és további alkalommal az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig

ba) a tárgyév június hónapjában,

bb) a tárgyév december hónapjában,

pénzbeli támogatást folyósít.

(2) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a jegyzői eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

(3) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás összege a 2009. évben gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként és gyermekenként tízezer forint. A 2009. évet követően az összeg emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(4) A helyi önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy az első alkalommal folyósításra kerülő pénzbeli támogatás helyett a szülőnek gyermeke részére természetbeni támogatás nyújtható. A természetbeni

támogatást a gyermek beíratását követő legfeljebb 15 munkanapon belül kell a szülő rendelkezésére bocsátani.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

21. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti (a továbbiakban: rendkívüli támogatás), ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

(2) Elsősorban azokat a gyermekeket, illetve családokat kell alkalmanként rendkívüli támogatásban részesíteni, akiknek az ellátásáról más módon nem lehet gondoskodni, illetve az alkalmanként jelentkező többletkiadások - különösen a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítéséhez kapcsolódó kiadások, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásának, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése, betegség vagy iskoláztatás - miatt anyagi segítségre szorulnak.

(3) A rendkívüli támogatás iránti kérelmet a szülő vagy más törvényes képviselő a lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott szervnél terjeszti elő.

Gyermektartásdíj megelőlegezése

22. § (1) A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha

a) a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában már megállapította vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a Magyarországon élő gyermek javára nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és

b) a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá

c) a gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani,

feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét.

(2) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A gyámhivatal a gyermektartásdíj behajthatatlanságát a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett személy rendszeres jövedelmére, illetve egyéb vagyonára vezetett eredménytelen végrehajtást követően állapítja meg. Az eredménytelen végrehajtást, illetve a végrehajtás szünetelését kimondó foglalási jegyzőkönyv hat hónapnál régebbi nem lehet.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott összeg számításánál a kérelem benyújtása időpontjában közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként kell figyelembe venni a 19. § (4) bekezdésében meghatározott személyeket.

(5) Nincs helye a gyermektartásdíj megelőlegezésének, ha a kötelezett

a) lakóhelye olyan államban van, ahol a tartásdíj nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján nem érvényesíthető, vagy

b) külföldi tartózkodási helye ismeretlen, vagy

c)

d) a jogosulttal közös háztartásban él

e)

(6) Nincs helye továbbá a gyermektartásdíj megelőlegezésének

a) részösszegű megfizetés vagy részösszegű behajthatóság esetén, ha ennek mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja, vagy

b) lejárt gyermektartásdíj esetén.

(7) A feltételek fennállása esetén a gyermektartásdíj megelőlegezése a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható, illetve a már megállapított gyermektartásdíj továbbfolyósítható addig az időpontig, ameddig a középfokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig.

23. § (1) A gyámhivatal a bíróság által a tartásdíj megfizetésére kötelező határozatában megállapított összeget, százalékos marasztalás esetében az alapösszeget előlegezi meg.

(2) A gyámhivatal az (1) bekezdésben meghatározott összegnél alacsonyabb összeget akkor állapíthat meg, ha a gyermek tartását a gondozó szülő részben biztosítani tudja. A megelőlegezett összeg ebben az esetben sem lehet kevesebb a bíróság által megállapított összeg 50%-ánál.

(3) A gyámhivatal a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő határozatát a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(4) A gyámhivatal határozata alapján a - székhelye szerinti - települési önkormányzat jegyzője a gyermektartásdíj megelőlegezését a központi költségvetés terhére biztosítja.

24. § (1) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését jogerősen megállapítják, az a kérelem benyújtásától esedékes. A folyósítás időtartama a kérelem benyújtásának napjától az alapul szolgáló ok előrelátható fennállásáig, legfeljebb azonban három évig tart. A feltételek fennállása esetén - függetlenül az adók módjára történő behajtás eredményétől - ugyanazon gyermekre tekintettel, egy alkalommal, legfeljebb további három évre a megelőlegezés továbbfolyósítható, illetve ismételten elrendelhető.

(2) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését jogerősen elrendelték, az a kérelem benyújtásától esedékes, azzal, hogy ha a kérelmet

a) a tárgy hónap 15-éig nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított teljes összeget,

b) a tárgy hónap 15-ét követően nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított összeg 50%-át

kell kifizetni.

(3) A gyámhivatal hivatalból vagy a külön jogszabályban meghatározott szervek és személyek értesítése

alapján a gyermektartásdíj folyósítását - legfeljebb hat hónapra - felfüggeszti, ha

- a) a kérelmezőnek a 22. § (1) bekezdésében meghatározott körülményeiben változás állt be,
- b) a kötelezett rendszeres jövedelmére, illetve az egyéb vagyonára vezetett végrehajtás eredménnyel jár,
- c) a kötelezett a kérelmező részére közvetlenül fizet tartásdíjat,
- d) a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését rendelték el.

(4) A gyámhivatal a felfüggesztést követő vizsgálat eredményeképpen, ha a felfüggesztés időtartama alatt a jogosult nem részesült gyermektartásdíjban - a felfüggesztés lejárta után - elrendeli a gyermektartásdíj további folyósítását és a felfüggesztés időtartamára esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj utólagos, egy összegben történő kifizetését vagy a megelőlegezést megszünteti.

(5) A gyámhivatal a gyermektartásdíj megelőlegezését megszünteti, ha

- a) a gyermek - a gyámhivatal, illetve a bíróság végrehajtható határozata alapján - a külön élő másik szülő vagy más személy gondozásába kerül,
- b) a gyermek nagykorúvá vált, és nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat nem folytat,
- c) a gyermeket a gyámhivatal átmeneti vagy tartós nevelésbe vette,
- d) a kötelezett meghalt.

(6)

(7) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezésére való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

- a) a tárgy hónap 15-éig következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított összeg 50%-át,
- b) a tárgy hónap 15-ét követően következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított teljes összeget

kell kifizetni.

(8) A megelőlegezett gyermektartásdíjat a kötelezett a Ptk. 232. §-ának (2) bekezdésében meghatározott kamattal az államnak megtéríti. A megelőlegezett gyermektartásdíjnak meg nem térült összegét adók módjára kell behajtani az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint.

(9) A megelőlegezett gyermektartásdíj behajtása során a hátralékra a települési önkormányzat jegyzője adóügyi hatáskörében indokolt esetben méltányosságból részletfizetést vagy kamatelengedést engedélyezhet. A települési önkormányzat jegyzője adóügyi hatáskörében a hátralék teljes összegét akkor engedheti el, ha a kötelezett gyermeke a reá tekintettel megelőlegezett gyermektartásdíjat hagyatéki teherként megörökli.

Otthonteremtési támogatás

25. § (1) Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt

lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse.

(2) Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek

a) legalább hároméves időtartamú folyamatos - gondozási helyén töltött - nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg, és

b) készpénzének, biztosításra vagy más célból lekötött betétjének, vagy ingatlan vagyonának értéke nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát, azzal, hogy az öregségi nyugdíj legkisebb összegeként az otthonteremtési támogatás megállapítása időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegét kell figyelembe venni.

(3) A készpénz vagyonba a fiatal felnőtt árvaellátásából és keresményéből származó megtakarítást nem lehet beszámítani. A nevelésbe vétel időtartamába az ideiglenes hatályú elhelyezés időtartamát is be kell számítani, feltéve, ha a gyermeket ideiglenesen nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban helyezték el.

(4) Akkor is jogosult a fiatal felnőtt a támogatásra, ha a három évnél rövidebb időtartamú nevelésbe vételére a 80. § (1) bekezdésének a)-c) pontjában meghatározott okból került sor.

(5) A támogatás felhasználható részben vagy egészben a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő építési telek, életvitelszerű lakhatásra alkalmas lakás, családi ház, tanya vásárlására, illetve építésére, lakhatóvá tételére, tulajdon vagy tulajdonrész szerzéssel járó felújítására vagy bővítésére, bérlakás bérleti díjának kifizetésére, önkormányzati bérlakásának felújítására, bérlői jogviszony megvásárlására, államilag támogatott lakásprogramban vagy lakás-előtakarékossági programban való részvételre, valamint otthonteremtést elősegítő hitelintézeti kölcsön egyösszegű törlesztésére. Indokolt esetben az otthonteremtési támogatás felhasználható a tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra is.

(6) Az otthonteremtési támogatás iránti kérelemben nyilatkozni kell a (2)-(4) bekezdésben meghatározott feltételekről, valamint arról, hogy a fiatal felnőtt az otthonteremtési támogatás felhasználása során az utógondozójával együttműködik.

(7) A gyámhivatal az otthonteremtési támogatás iránti kérelem benyújtását követő 10 munkanapon belül az utógondozás vagy utógondozói ellátás alatt nem álló fiatal felnőtt részére a lakcím szerinti területi gyermekvédelmi szakszolgálat utógondozóját rendeli ki. Az otthonteremtési támogatás céljának megvalósulásához az utógondozó a támogatással való elszámolásig segítséget nyújt.

26. § (1) Az otthonteremtési támogatás mértékét a folyamatos nevelésben eltöltött évek és a jogosult készpénz és ingatlan vagyonának együttes értéke alapján úgy kell megállapítani, hogy a vagyonnal nem rendelkező jogosult esetén érje el, a vagyonnal rendelkező jogosult esetén pedig a vagyonnal együtt érje el

a) a négy évnél rövidebb időtartamú nevelésbe vételnél az otthonteremtési támogatás megállapítása idején érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének negyvenszeresét,

b) a négy évet meghaladó időtartamú nevelésbe vételnél az otthonteremtési támogatás megállapítása idején érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének ötvenszeresét,

c) az öt évet meghaladó időtartamú nevelésbe vételnél az otthonteremtési támogatás megállapítása idején érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát.

(2) Ha a fiatal felnőtt az otthonteremtési támogatást bérlakás bérleti díjának kifizetésére vagy államilag támogatott lakás-előtakarékossági programban való részvételre használja fel, a gyámhivatal az

otthonteremtési támogatás összegének részletekben történő kifizetéséről dönthet.

(3) A fiatal felnőtt az otthonteremtési támogatás gyámhivatal által elfogadott célra történő felhasználásáról legkésőbb a támogatás megállapításától számított egy éven belül okmányokkal igazoltan elszámol, kivéve, ha az otthonteremtési támogatást bérlakás bérleti díjának kifizetésére vagy államilag támogatott lakás-előtakarékossági programban való részvételre használja fel. Ebben az esetben az otthonteremtési támogatás felhasználásáról az utolsó részlet kiegyenlítését követő hónap utolsó napjáig számol el.

(4) A gyámhivatal határozata alapján a - székhelye szerinti - települési önkormányzat jegyzője az otthonteremtési támogatást a központi költségvetés terhére biztosítja.

(5) A gyámhivatal jogosult 5 évi időtartamra elidegenítési tilalmat bejegyeztetni a magyar állam javára az ingatlan-nyilvántartásba, az otthonteremtési támogatással megszerzett ingatlanra.

(6) Az otthonteremtési támogatásra jogosult fiatal felnőtt kérelmére, körülményeinek lényeges változása esetén a gyámhivatal az általa bejegyeztetett elidegenítési tilalmat feloldhatja, illetve a lejárat előtt hozzájárulhat az államilag támogatott lakás-előtakarékossági programba befektetett otthonteremtési támogatás összegének a 25. § (5) bekezdése szerinti célra való felhasználásához. A gyámhivatal az (5) bekezdésben meghatározott elidegenítési tilalmat bejegyezteti a korábbi - az otthonteremtési támogatás felhasználásával a fiatal felnőtt tulajdonába került - ingatlan felhasználásával megszerzett újabb ingatlanra, legfeljebb az előzőleg előírt elidegenítési tilalom időtartamának lejártáig.

(7) Az (5)-(6) bekezdésben meghatározott elidegenítési tilalomból eredő valamennyi polgári jogi jogviszonyban a Magyar Államot a kincstár képviseli.

27. § (1) A gyámhivatal a gyermeket nagykorúságának elérése előtt 6 hónappal írásban tájékoztatja az otthonteremtési támogatás lehetőségéről.

(2) Az otthonteremtési támogatás iránti kérelmet a kérelmező

a) a nagykorúvá válást követően, de legkésőbb a 24. évének betöltéséig,

b) ha a nagykorúvá vált fiatal felnőtt még tanulói, illetőleg hallgatói jogviszonyban áll, a tanulmányainak befejezéséig, de legkésőbb a 25. évének betöltéséig

nyújthatja be. E határidő elmulasztása jogvesztő.

28. §

V. Fejezet

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások általános szabályai

29. § (1) A helyi önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételeéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.

(2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a helyi önkormányzat rendeletben szabályozza

a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit,

b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait,

c) az intézményvezető hatáskörében - külön eljárás nélkül - biztosítható ellátásokat,

d) az ellátás megszűnésének eseteit és módjait,

e) a fizetendő térítési díjak mértékét, csökkentésének és elengedésének eseteit, módjait.

30. § (1) A helyi önkormányzatok, az önkormányzatokkal kötött szerződés alapján önkormányzati feladatokat ellátó természetes személyek, jogi személyek vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek (a továbbiakban: nem állami szerv), valamint a normatív állami hozzájárulást igénybe vevő nem állami szervek a személyes gondoskodást - eltérő rendelkezés hiányában - az e törvényben, valamint a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint biztosítják.

(2) Szociális szövetkezet nem nyújthat gyermekvédelmi szakellátást.

Az ellátás igénybevételének módja

31. § (1) A személyes gondoskodás igénybevétele - ha e törvény másként nem rendelkezik - önkéntes, az ellátást igénylő (a továbbiakban: kérelmező) kérelmére történik. Cselekvőképtelen személy kérelmét törvényes képviselője terjeszti elő, korlátozottan cselekvőképes személy a kérelmét törvényes képviselőjének beleegyezésével terjesztheti elő. A korlátozottan cselekvőképes személy és a törvényes képviselője között az ellátás igénybevételével kapcsolatban felmerült vitában - a tényállás tisztázása mellett - a települési önkormányzat jegyzője dönt.

(2) Ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, e törvény az ellátás kötelező igénybevételét elrendeli.

(3) Ha az önkormányzat rendelete eltérően nem rendelkezik, a kérelmező a kérelmet

a) a lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat által fenntartott nem bentlakásos gyermekintézmény esetén az intézmény vezetőjénél,

b) más intézmény esetében a lakóhelye szerinti települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál nyújthatja be.

32. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó ellátás igénybevételét

a) a helyi önkormányzat képviselő-testületének határozata,

b) a települési önkormányzat jegyzőjének vagy a gyámhivatalnak a határozata,

c) a települési önkormányzat által fenntartott átmeneti gondozást nyújtó intézmény esetében az intézményvezető intézkedése,

d) a c) pontban foglaltakon túl a fenntartó önkormányzat rendeletében meghatározott körben az intézményvezető intézkedése,

e) a (6) bekezdésben meghatározott esetben a megállapodás

alapozza meg.

(2) Ha az ellátás igénybevételére az (1) bekezdés a) vagy b) pontja alapján kerül sor, a határozatot közölni kell a működtetővel, valamint az ellátást nyújtó intézmény vezetőjével is.

(3) Állami fenntartású intézmény esetén az (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti döntésről az intézményvezető írásban értesíti a kérelmezőt, illetve törvényes képviselőjét. Ha a kérelmező, illetve törvényes képviselője az intézmény vezetőjének meghozott döntését vitatja, az arról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ez az irányadó abban az esetben is, ha az intézményvezető az ellátás igénybevételéről nem intézkedik. Ilyen esetben a fenntartó határozattal dönt.

(4) Állami fenntartású intézmény esetén, ha az igénybevételről az intézményvezető dönt, úgy az ellátás megkezdésekor a kérelmezővel, illetve törvényes képviselőjével megállapodást köt, melyet tizenöt napon belül megküld a fenntartónak. A megállapodás tartalmazza

a) az ellátás várható időtartamát,

b) a szolgáltatások formáját és módját,

c) a személyi térítési díj megállapítására, fizetésére vonatkozó szabályokat.

(5) Az intézményvezetőnek az ellátásra jogosult gyermek, illetve fiatal felnőtt azonnali elhelyezéséről kell gondoskodnia

a) az elhelyezés azonnali végrehajtását elrendelő határozat,

b) a soron kívüli elhelyezésre vonatkozó indokolt kérelem

alapján.

(6) Nem állami fenntartású intézmény esetén az ellátás igénybevételéről az intézményt fenntartó, vagy az általa megbízott személy és az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője megállapodást köt. A megállapodás a (4) bekezdésben foglaltakon túl tartalmazza az ellátás kezdetének időpontját és a megszüntetésének lehetséges módját.

Tájékoztatási kötelezettség

33. § (1) A személyes gondoskodás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell.

(2) A személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét, illetve a fiatal felnőttet tájékoztatni kell

a) az ellátás tartamáról és feltételeiről,

b) az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,

c) az 50. és az 57. §-ok szerinti személyes gondoskodást nyújtó ellátásnál (a továbbiakban: bentlakásos gyermekintézmény), valamint a 49. és 54. §-ok szerinti személyes gondoskodást nyújtó ellátásnál az ellátásra jogosult gyermek, fiatal felnőtt és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről,

d) az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,

- e) az intézmény házirendjéről,
  - f) panaszjoga gyakorlásának módjáról,
  - g) a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról,
  - h) a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról.
- (3) Az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt köteles

- a) a (2) bekezdésben meghatározott tájékoztatás megtörténtéről nyilatkozni,
- b) az e törvény alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni,
- c) nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról.

A gyermek és hozzátartozójának kapcsolattartása

34. § (1) A 33. § (2) bekezdése c) pontjában meghatározott ellátásoknál a gyermek és szülője vagy más kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója közötti (a továbbiakban együtt: kapcsolattartásra jogosult) kapcsolattartás formái különösen: a folyamatos és időszakos kapcsolattartás a gyermek elvitelének jogával és visszaadásának kötelezettségével, továbbá a gyermek tartózkodási helyén történő meglátogatás, levelezés, telefonkapcsolat, ajándékozás, csomagküldés.

(2) A 33. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott ellátások során elő kell segíteni, hogy a kapcsolattartásra jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartson fenn. A kapcsolattartásra jogosult a gyermeket a bentlakásos gyermekintézmény házirendje, illetve a nevelőszülői hálózatot működtetővel történt előzetes egyeztetés szerint látogathatja.

(3) A látogatás alkalmával biztosítani kell a kapcsolattartás kulturált és zavartalan körülményeit.

(4) Az 54. §-ban meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátásnál és az 57. §-ban meghatározott bentlakásos gyermekintézményben az ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek látogatását, továbbá az eltávozás és a szabadság engedélyezését a gyámhivatal határozata alapozza meg.

(5) Az örökbefogadhatónak nyilvánítás szempontjából [Csjt. 48/A. § (1) bek.] nem tekinthető rendszeres kapcsolattartásnak a levélírás, telefonhívás, illetve csomagküldés, továbbá az évenkénti egy-két látogatás. A kapcsolattartás formájának és gyakoriságának elbírálása során a gyámhivatalnak mérlegelnie kell a szülő körülményeit is.

Érdekvédelem

35. § (1) Az intézmény fenntartója meghatározza - a (6) bekezdésben meghatározott ellátások kivételével - az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdek-képviselési fórum megalakításának és működésének szabályait.

(2) Az érdekképviselési fórum szavazati jogú választott tagjai

- a) a gyermekönkormányzat képviselői,

b) az ellátásban részesülő gyermek szülei vagy más törvényes képviselői, illetve a fiatal felnőttek képviselői,

c) az intézmény dolgozóinak képviselői,

d) az intézményt fenntartó képviselői.

(3) A (2) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott személyek száma nem lehet kevesebb a (2) bekezdés c)-d) pont szerinti személyek összlétszámánál.

(4) Az érdek-képviselési fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

(5) Az érdekképviselési fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviselési fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

(6) A gyermekjóléti szolgálatban és a házi gyermekfelügyelet formájában biztosított napközbeni ellátásban részesülők érdekvédelmére a fenntartónak érdek-képviselési fórumot nem kell működtetnie. Panaszjoguk gyakorlására a 36. §-ban foglaltak az irányadók.

36. § (1) A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselési és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselési fórumánál

a) az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,

b) a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén,

c) a 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

(2) Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselési fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a gyermek, illetve fiatal felnőtt az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselési fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

37. § (1) A bentlakásos gyermekintézményben elhelyezett gyermekek érdekeik képviselésére gyermekönkormányzatot hozhatnak létre.

(2) A bentlakásos gyermekintézmény valamennyi gyermekének képviselésében az a gyermekönkormányzat járhat el, amelyiket a gyermekek több mint 50%-a választott meg.

(3) A gyermekönkormányzat - az intézményvezető véleményének kikérésével - dönt saját működéséről. Szervezeti és működési szabályzatát a választó gyermekközösség fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá. A jóváhagyás csak akkor tagadható meg, ha a szabályzat jogszabálysértő vagy ellentétes az intézmény szervezeti és működési szabályzatával, illetve házirendjével.

(4) A gyermekönkormányzat véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a bentlakásos

gyermekintézmény működésével és a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben, amit az intézmény vezetőjének figyelembe kell venni.

Az ellátás megszüntetésének módja

37/A. § (1) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megszűnik

a) a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,

b) a jogosultsági feltételek megszűnésével.

(2) Az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszüntetését a jogosult, illetve törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

(3) Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házi rendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei már nem állnak fenn.

(4) Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszüntetéséről, illetve az ellene tehető panaszról írásban értesíti a jogosultat, illetve törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult, illetve törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. A fenntartó végrehajtható határozatáig az ellátást biztosítani kell.

(5) Ha az ellátást a 32. § (1) bekezdésének a) vagy b) pontja alapozza meg, az ellátást csak határozat szüntetheti meg.

VI. Fejezet

Gyermekjóléti alapellátások

A gyermekjóléti alapellátások célja

38. § (1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

Gyermekjóléti szolgáltatás

39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- c) a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,
- d) a szabadidős programok szervezése,
- e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztettség megszüntetése érdekében

- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) a gyermek problémáinak rendezése, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,
- b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- c) az egészségügyi és a szociális ellátás - különösen a családsegítő szolgáltatás -, valamint a hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- d) javaslat készítése a veszélyeztettség mértékének megfelelően
  - da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,
  - db) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

(5) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében

- a) a családgondozás biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- b) utógondozó szociális munka (a továbbiakban: utógondozás) biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába

történő visszailleszkedéséhez.

Gyermekjóléti szolgálat

40. § (1) A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)-(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy közoktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).

(2) A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- c) elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a települési önkormányzat jegyzőjének felkérésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet,
- d) szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,
- e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- f) felkérésre környezettanulmányt készít,
- g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- h) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat felkérésének megfelelően vizsgálja és feltárja az örökbe fogadni szándékozók körülményeit,
- i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
- k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3) Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így

- a) utcai és lakótelepi szociális munkát,
- b) kapcsolattartási ügyeletet,
- c) kórházi szociális munkát,

d) készenléti szolgálatot

biztosít.

(4) Az (1)-(3) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatás térítésmentes.

(5) Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi és más nem állami fenntartó is működtethet.

Gyermekek napközbeni ellátása

41. § (1) A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

(2) A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,

b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül,

c) akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

(3) A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban vagy napközis táborban, valamint a Kt. hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben.

(4) A gyermekek napközbeni ellátásának minősül az iskolai napközis ellátásban nem részesülő, különösen a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett tíz év feletti gyermekek számára nyújtott nappali felügyelet, foglalkoztatás - sport- és egyéb klubfoglalkozás, illetve játszótér, játéktár, játszóház keretében - és az étkeztetés biztosítása is, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - a külön jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

Bölcsőde

42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

(2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek korai rehabilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátás keretében a Kt. szerinti szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

(4) A bölcsődei ellátás megszűnik

a) a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte,

b) ha a gyermek az (1), illetve (2) bekezdés szerinti életkort elérte.

42/A. § A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

Családi napközi

43. § (1) A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

(2) A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. A fogyatékos gyermekek számára sajátos szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.

(3) A családi napközi - az alapellátáson túli szolgáltatásként - speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat.

(4) Családi napköziben ellátást az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy biztosíthat, aki

a) személyisége és - a külön jogszabályban meghatározott - körülményei alapján alkalmas a gyermek napközbeni ellátására, és

b) a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, feltéve, hogy nem áll fenn vele szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok.

Házi gyermekfelügyelet

44. § (1) A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

(2) A házi gyermekfelügyelet keretében végzett napközbeni ellátás időtartama a szülő munkarendjéhez igazodik.

(3) A házi gyermekfelügyelet során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani.

(4) Házi gyermekfelügyeletet az a személy biztosíthat, aki megfelel a 43. § (3) bekezdésében foglaltaknak.

(5) A házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, amennyiben a gyermek tanulmányait a Kt. rendelkezései szerint fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulóként folytatja.

Gyermekek átmeneti gondozása

45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy beleegyezésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A fogyatékos gyermek számára a sajátos szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A 14. évét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását - lehetőség szerint - iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye - ennek hiányában a tartózkodási helye - szerinti gyermekjóléti szolgálatot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor - ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz - el kell készíteni a gyermekekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tární a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhivatalt értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1) A gyermekek átmeneti gondozását meg kell szüntetni, ha azt a szülő kéri, vagy ha annak okai már nem állnak fenn.

(2) Megszűnik a gyermek átmeneti gondozása, ha a gondozás időtartama eltelt.

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés - a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhivatalt, a szükséges intézkedések megtételére.

(4) A gyámhivatalt értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként - a szülő kérelmére - a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.

Helyettes szülő

49. § (1) A helyettes szülő a családban élő gyermek átmeneti gondozását - a működtető által készített egyéni gondozási-nevelési terv alapján - saját háztartásában biztosítja.

(2) Helyettes szülő az a huszonnegyedik évet betöltött, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki

a) személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, és vállalja, hogy a szükséges ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli, feltéve, hogy vele szemben nem áll fenn a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok, és

b) a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett.

(3) A helyettes szülő egyidejűleg - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb 5 gyermek gondozását végezheti.

(4) A helyettes szülőket a működtető

a) külön jogszabályban meghatározott szakmai követelmények figyelembevételével kiválasztja, felkéri, felkészíti, nyilvántartásba veszi, és

b) tevékenységükben folyamatos szakmai tanácsadással segíti, továbbá

c) folyamatosan ellenőrzi a nevelési díj és a külön ellátmány felhasználásában, a szakmai tevékenységük ellátásában.

(5) A helyettes szülőt a gyermek ellátására az 56. § szerinti nevelési díj és külön ellátmány illeti meg.

(6) Indokolt esetben, így különösen testvérek együttes elhelyezésénél, a helyettes szülő kérelmére vagy beleegyezésével a (3) bekezdésben meghatározott gyermeklétszámtól - a gyermek érdekében - el lehet térni.

(7) A helyettes szülő tevékenységét az e törvényben meghatározott helyettes szülői jogviszonyban végzi.

Gyermekek átmeneti otthona

50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakáson olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.

Családok átmeneti otthona

51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összferőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyákat, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét,

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

VII. Fejezet

A gyermekvédelmi szakellátások

A gyermekvédelmi szakellátások célja

52. § A szakellátás keretében kell biztosítani az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

Otthont nyújtó ellátás

53. § (1) Otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára

a) a 45. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást,

b) a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését,

c) a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

(2) Az otthont nyújtó ellátás keretében

a) különleges ellátást kell biztosítani

aa) a tartósan beteg, illetve fogyatékos,

ab) a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti

gyermek számára;

b) speciális ellátást kell biztosítani

ba) a súlyos személyiségfejlődési zavarokkal küzdő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató (a továbbiakban együtt: súlyos pszichés tüneteket mutató) gyermek,

bb) a súlyos beilleszkedési zavarokat vagy súlyos antiszociális magatartást tanúsító gyermekkorú elkövető (a továbbiakban: súlyos disszociális tüneteket mutató) [a ba) és a bb) pont a továbbiakban együtt: súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató gyermek],

bc) az alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szerekkel küzdő (a továbbiakban: pszichoaktív szerekkel küzdő) gyermek

számára.

Az otthont nyújtó ellátás során a gyermekek helyzetét folyamatosan figyelemmel kell kísérni, illetve az e

törvényben meghatározott megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleménye alapján évente, a három éven aluli gyermek esetében félévente felül kell vizsgálni.

(3) A speciális ellátás kiterjed a gyermek korához, állapotához és szükségleteihez igazodó oktatásra, szakképzésre, foglalkoztatásra, valamint ápolására, szocializációjára és reszocializációjára, továbbá rehabilitációs és rehabilitációs kezelésére is.

(4) Az utógondozói ellátás keretében kell lakhatást és szükség szerint további ellátást biztosítani azon átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőttnek, akinek utógondozói ellátását a gyámhivatal elrendelte.

(5)

(6) Otthont nyújtó ellátást biztosít

a) a nevelőszülő a működtető közreműködésével, vagy - ha ez nem lehetséges -

b) a gyermekotthon, vagy

c) az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosokat ápoló-gondozó bentlakásos intézmény, illetve fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek lakóotthona (a továbbiakban: fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthona) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat támogatásával, különösen családgondozással, a gyermek törvényes képviselőjének ellátásával.

Utógondozói ellátás

53/A. § (1) A gyámhivatal által elrendelt utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára

a) szükség esetén a 45. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást, és

b) az önálló élet megkezdéséhez szükséges személyre szóló tanácsadást, a társadalomba való beilleszkedés elősegítése érdekében segítségnyújtást (a továbbiakban: utógondozás)

kell biztosítani.

(2) Az utógondozói ellátást nevelőszülő, gyermekotthon, utógondozó otthon vagy az általuk, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által működtetett, lakhatást nyújtó külső férőhely, különösen albérlet vagy egyéb hely (a továbbiakban: külső férőhely) biztosítja.

(3) Az utógondozói ellátást nyújtó és a fiatal felnőtt az utógondozói ellátás konkrét formájáról, módjáról és mértékéről a külön jogszabályban foglaltak szerint megállapodást köt.

Nevelőszülők

54. § (1) Nevelőszülő az a huszonnegyedik életévét betöltött, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki

a) a gondozásba helyezett gyermeknél legalább tizennyolc, legfeljebb negyvenöt évvel idősebb,

b) személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítására és a családjába történő visszakerülésének támogatására, feltéve, hogy vele szemben nem áll fenn a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok, és

c) a külön jogszabályban meghatározott felkészítő tanfolyamon eredménnyel részt vett.

Az a) pontban meghatározott korkülönbségre, a nevelőszülőre vonatkozó korhatárra, illetve a c) pontban meghatározott felkészítő tanfolyam elvégzésére vonatkozó rendelkezéstől - a külön jogszabályban foglaltak szerint - a gyermek érdekében kivételesen el lehet térni.

(2) Nem lehet nevelőszülő az, akinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, és az sem, akinek szülői felügyeleti joga szünetel, kivéve, ha a szünetelés oka az, hogy a gyermek a különélő másik szülő felügyelete alatt áll.

(3) Hivatásos nevelőszülő az a nevelőszülő, aki a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelel, azzal, hogy a hivatásos nevelőszülő esetén az (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételnek nem kell megvalósulnia. A képesítési előírásoktól - külön jogszabályban foglaltak szerint - a gyermek érdekében kivételesen el lehet térni.

(4) Speciális hivatásos nevelőszülő az a hivatásos nevelőszülő, aki a képesítési előírásoknak megfelel, és alkalmas a nála elhelyezett súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő, speciális ellátást igénylő gyermek kiegyensúlyozott nevelésének biztosítására és családjába történő visszakerülésének elősegítésére.

(5) A nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb öt gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja.

(6) A hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legalább három, legfeljebb nyolc gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja.

(7) A speciális hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb öt gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja.

(8) Ha mindkét házastárs, illetve élettárs nevelőszülői feladatot lát el, a közös háztartásukban elhelyezendő gyermekek száma akkor sem haladhatja meg az (5)-(7) bekezdésben meghatározott gyermeklétszámot.

(9) A nevelőszülőnél, a hivatásos nevelőszülőnél, a speciális hivatásos nevelőszülőnél (a továbbiakban: nevelőszülő) elhelyezendő gyermekek számának meghatározásakor figyelembe kell venni a gyermek fogyatékoságát, személyiségzavarát vagy az egyéb különleges nevelést indokoló körülményt.

(10) Indokolt esetben, így különösen testvérek együttes elhelyezésénél, a nevelőszülő kérelmére vagy beleegyezésével az (5)-(7) bekezdésben meghatározott gyermeklétszámtól - a gyermek érdekében - el lehet térni.

55. § (1) A nevelőszülő - a működtető által elkészített egyéni gondozási-nevelési terv alapján - a saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermeknek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttnek.

Ennek érdekében különösen

a) elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, személyisége kibontakozását,

b) elősegíti - a működtető támogatásával - a gyermek vér szerinti családjába való visszakerülését és ennek érdekében együttműködik a családdal, vagy ha ez nem lehetséges, illetve ez nem áll a gyermek érdekében, örökbefogadó családnál történő elhelyezését,

c) elősegíti a gyermek vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének szabad megválasztását, kinyilvánítását, gyakorlását, hit- és vallásoktatásban való részvételét,

d) felkészíti a gyermeket az önálló életvezetésre, alapvető személyes ügyeinek intézésére,

e) segítséget nyújt a fiatal felnőtt önálló életvezetéséhez, társadalmi beilleszkedéséhez, hozzátartozóival való kapcsolattartásához.

(2) A nevelőszülő a gyámhivatal kirendelése alapján ellátja a gyámi feladatokat.

(3) A nevelőszülő a gyámhivatal határozata alapján biztosítja az általa nevelt gyermek kapcsolatát a kapcsolattartásra feljogosított szülőjével és közeli hozzátartozóival.

(4) A nevelőszülő az alapfeladatok ellátásán túl a működtető hozzájárulásával

a) elláthatja a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermekek különleges gondozását, nevelését, illetve a súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő gyermekek speciális gondozását, nevelését,

b) részt vállalhat az egyéni elhelyezési tervben foglaltak szerint a vér szerinti család komplex gondozásában,

c) elláthatja a helyettes szülői feladatokat, azzal, hogy a nevelőszülőnél elhelyezhető gyermekek száma ebben az esetben sem haladhatja meg az 54. § (5)-(7) bekezdésében meghatározott létszámot,

feltéve, hogy személyében, valamint körülményeiben alkalmas e feladatok végzésére és a működtető biztosítja számára a speciális szakmai támogatást.

(5) A működtető a nevelőszülőt

a) külön jogszabályban meghatározott követelmények figyelembevételével kiválasztja, felkészíti, nyilvántartásba veszi, és

b) szakmai tanácsadással, családgondozással és utógondozással segíti, továbbá

c) folyamatosan segíti és ellenőrzi a nevelési díj és az ellátmány felhasználásában, a szakmai tevékenysége ellátásában.

d)

(6) A nevelőszülő tevékenységét e törvényben meghatározott nevelőszülői jogviszonyban végzi - legalább öt nevelőszülő foglalkoztató - nevelőszülői hálózat keretében. A nevelőszülői hálózat nevelési alapidokumentuma a nevelőszülők és a nevelőszülői tanácsadók által elfogadott, a nevelőszülői hálózatban folyó nevelés célját, alapelvét és módszereit tartalmazó szakmai program.

56. § (1) A nevelőszülő az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek, valamint a volt gondozott fiatal felnőtt ellátására nevelési díj illeti meg. A nevelési díj legalacsonyabb összege - gyermekeként - az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 120%-a.

(2) A nevelési díj az öregségi nyugdíj legkisebb összegének

a) százötven százaléka, ha a nevelt gyermek a 82. § (1) bekezdésében meghatározott megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság által készített szakvélemény szerint súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutat, illetve pszichoaktív szerekkel küzd,

b) száznegyven százaléka, ha a nevelt gyermek tartósan beteg, illetőleg fogyatékos.

(3) A nevelőszülő a nevelési díj mellett külön ellátmányban is részesül a gyermek ruházatára, tankönyvére, tanszerére és a tanulmányai végzéséhez szükséges egyéb eszközökre, a gyermek költőpénzére, valamint a lakásfenntartás költségeinek kiegészítésére. Az ellátmány éves összege nem lehet kevesebb - gyermekenként - az éves nevelési díj 25%-ánál.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott külön ellátmányt elsősorban pénzben biztosítják, és a nevelési díjjal együtt havonta folyósítják.

(5) A nevelőszülő az (1)-(3) bekezdésben meghatározott juttatásokat kizárólag a gyermek megfelelő ellátására fordíthatja.

Gyermekotthon

57. § (1) A gyermekotthon

a) otthont nyújtó ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára,

b) utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára,

c) szükség esetén külső férőhelyeket működtet.

(2) A gyermekotthon befogadja

a) az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermekét,

b) a 46. § szerint ellátást igénylő gyermeket legfeljebb három napra, és a gyermek helyzetének rendezése érdekében kezdeményezi a szükséges intézkedéseket,

c) a tartós betegsége, illetve fogyatékosága miatt ellátást igénylő, első életévét be nem töltött gyermeket,

d) az otthont nyújtó ellátás keretében - ideiglenes jelleggel - azon átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket, aki gondozási helyéről önkényesen eltávozott és kezdeményezi a szükséges intézkedéseket.

(3) A gyermekotthon az (1) és (2) bekezdésben foglaltak érdekében

a) gondoskodik az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek felvételéről, és erről tájékoztatja a gyámhivatalt, a gyermekjóléti szolgálatot és a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,

b) gondoskodik az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt, valamint az átmeneti gondozásban részesülő gyermekének felvételéről, és erről értesíti a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,

c) biztosítja az otthont nyújtó ellátást, a gyámhivatal által jóváhagyott egyéni elhelyezési terv, valamint az általa elkészített egyéni gondozási-nevelési terv szerint,

d) biztosítja továbbá a gyámhivatal határozata alapján a gyámi feladatok ellátását és az otthont nyújtó ellátás rendszeres felülvizsgálatának előkészítését, és ennek megfelelően

da) elősegíti a gyermek és családja kapcsolattartását, a gyermek családjába történő visszatérését, ennek érdekében együttműködik a családdal, a gyermekjóléti szolgálattal, a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal, valamint a gyámhivatallal,

db) rendszeresen tájékoztatja a gyámhivatalt a gyermek és a szülő kapcsolattartásáról a gyermek örökbefogadhatónak nyilvánítása érdekében,

dc) elősegíti a gyermek vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének szabad megválasztását, kinyilvánítását, gyakorlását, hit- és vallásoktatásban való részvételét,

dd) felkészíti a gyermeket a családi életre és az önálló életvezetésre,

de) elősegíti, hogy a gyermek iskolai tanulmányai sikeres befejezésével, szakképzettség megszerzésével, illetve előtakarékossággal készüljön az önálló életre,

df) utógondozást biztosít a volt átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermekeknek, illetve az utógondozói ellátásban részesült fiatal felnőttek.

(4) A gyermekotthon nevelőszülői hálózatot működtethet. Nevelőszülői hálózat működtetése esetén ellátja az 55. § (5) bekezdésében meghatározott feladatokat. A gyermekotthon által foglalkoztatott nevelőszülők a gyermekotthoni férőhelyszámuknak megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását, illetve fiatal felnőtt utógondozói ellátását biztosíthatják.

(5) A gyermekotthon a területi szükségletekhez, valamint a külön jogszabályban meghatározott szakmai szabályokhoz igazodóan alakítja ki szervezetét, nevelési-gondozási rendszerét, a nevelés célját, alapelveit és módszereit tartalmazó szakmai programját.

(6) A gyermekotthon alaptevékenységével összhangban - a fenntartó egyetértésével - szolgáltatást végezhet a lakosság számára, így különösen biztosíthatja a gyermekek vagy várandós anyák átmeneti gondozását, azonban a gyermekotthon szolgáltatása nem veszélyeztetheti az (1)-(3) bekezdésben meghatározott alapfeladatainak ellátását.

58. § (1) A speciális gyermekotthon vagy a gyermekotthon speciális csoportja az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő gyermekeknek nyújt gondoskodást, szocializációt és reszocializációt, valamint rehabilitációt és rehabilitációt.

(2) A speciális gyermekotthonban vagy a gyermekotthon speciális csoportjában a gyermek teljes körű ellátásának időtartama csak kivételesen indokolt esetben haladhatja meg a két évet.

(3) A speciális gyermekotthon a szükséges személyi és tárgyi feltételek megléte esetén bentlakásos ellátás keretében végezheti a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság felkérésére a gyermek személyiségvizsgálatát.

(4) A tartósan beteg, illetve fogyatékos, valamint kora miatt különleges ellátást igénylő gyermek gondozását, ellátását, rehabilitációját és rehabilitációját - a Kt. szerinti szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján - az erre a célra létrehozott különleges gyermekotthon vagy az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek teljes körű ellátását nyújtó gyermekotthon vagy gyermekotthoni csoport biztosítja, feltéve, ha állapota nem indokolja az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok vagy pszichiátriai

beteg otthonában való elhelyezését, vagy az elhelyezés férőhely hiányában nem lehetséges.

59. § (1) A gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 48 - önálló lakóegységben elhelyezett - gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja.

(2) A lakásotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családi körülmények között.

(3) A tartósan beteg, illetőleg fogyatékos, valamint kora miatt különleges ellátást igénylő gyermek, illetve a súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekekkel küzdő gyermek speciális ellátását, gondozását, rehabilitációját és rehabilitációját biztosító gyermekotthonok eltérő csoportlétszámát külön jogszabály határozza meg.

(4) Ha a gyermekotthon kizárólag a fiatal felnőttek teljes körű utógondozói ellátását biztosítja, a gyermekotthon utógondozó otthonként működik.

(5) Ha a speciális gyermekotthon kizárólag speciális szükségletű gyermek vizsgálatát végzi bentlakásos ellátás formájában, a gyermekotthon vizsgálóotthonként is működhet.

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

60. § A területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás (a továbbiakban: gyermekvédelmi szakszolgáltatás) feladata az átmeneti és tartós nevelésbe vétel iránti eljárás során, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezést követően a gyermek gondozási helye meghatározása érdekében

a) a gyermek személyiségvizsgálata, a gyermekre vonatkozó szakvélemény és elhelyezési javaslat elkészítése a gyámhivatal megkeresésére,

b) a gyermek egyéni elhelyezési tervének elkészítéséről való gondoskodás a gyámhivatal megkeresésére,

c) az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket is befogadó önkormányzat által működtetett, illetve fenntartott nevelőszülő és gyermekotthon kijelölése.

61. § A gyermekvédelmi szakszolgáltatás nevelőszülői hálózatot működtet, és ellátja az ezzel kapcsolatos - az 55. § (5) bekezdésében meghatározott - feladatokat.

62. § (1) A gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata a gyermek örökbefogadásának, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánításának és örökbe adásának szakmai előkészítése, az örökbefogadási eljárások lebonyolítása érdekében

a) nyilvántartás vezetése a gyámhivatal határozata alapján örökbefogadhatónak nyilvánított átmeneti nevelésbe, illetve az örökbefogadható tartós nevelésbe vett gyermekről, valamint a szülő, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó szerv vagy személy, a gyermekjóléti szolgálat, családvédelemmel foglalkozó más szerv bejelentése alapján az örökbefogadható gyermekről,

b) az örökbe fogadni szándékozó személy tájékoztatása az örökbefogadás feltételeiről, így különösen az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról,

c) az örökbe fogadni szándékozó egészségügyi és lélektani alkalmasságának vizsgálata a külön jogszabályban rögzített szakmai követelmények figyelembevételével és róla - a gyámhivatal határozata alapján - nyilvántartás vezetése,

d) az eseti gondnoki jogkörben a szükséges intézkedések megtétele az átmeneti vagy a tartós nevelésbe vett gyermek esetén.

(2) A gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata a központi hatóság által vezetett országos örökbefogadási nyilvántartás - külön jogszabály szerinti - rendszeres tájékoztatása az (1) bekezdés a) és c) pontja alapján vezetett adatokról.

(3) A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a külön jogszabályban meghatározott feltételek mellett

a) gondoskodik az örökbefogadás előtti tanácsadás és örökbefogadói tanfolyam, valamint az örökbefogadás utáni segítséget nyújtó szolgáltatások megszervezéséről, továbbá

b) a központi hatóság megkeresésére külföldi állampolgárságú gyermek örökbefogadását követően jelentést készít az örökbefogadás helyzetéről.

63. § A gyermekvédelmi szakszolgáltatás - a gyermekotthon e törvényben meghatározott feladatára tekintettel - az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek gyámja (hivatásos gyámja), gondozója egyéni program szerinti gondozási, nevelési tevékenységének segítése és szakmai ellenőrzése érdekében

a) elkészíti a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervét,

b) a gyámhivatal megkeresésére, ennek hiányában félévenként hivatalból tájékoztatja a gyámhivatalt a gondozással-neveléssel kapcsolatos feladatok ellátásáról, a gyermek és a szülő kapcsolattartásának alakulásáról, illetve a szülőnek a gyermeket gondozó intézménnyel vagy személlyel való együttműködéséről,

c) jelzi a gyámhivatalnak, ha a gyám (a hivatásos gyám) jogkörének korlátozása, tisztségéből való felmentése vagy felfüggesztése indokolt,

d) szervezi az elhelyezési terv végrehajtását, és ennek érdekében - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - családgondozást végez a vér szerinti család gyermekneveléséhez szükséges körülményei megteremtéséhez, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

e) családgondozást, utógondozást végez - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába való visszailleszkedéséhez, illetve önálló életvitelének elősegítéséhez, ha a gyermek gondozási helye nem gyermekotthon.

64. § A gyermekvédelmi szakszolgáltatás az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek gyámsága érdekében

a) eseti gondnoki jogkörben ellátja a gyermek képviselőt, ha a gyám a gyermeket nem képviselheti, illetve, ha - különleges szakértelmet igénylő ügyben - a gyám nem tudja a gyermek képviselőt ellátni,

b) eseti gondnoki jogkörben ellátja a vagyonkezelői gondnoki feladatokat, ha a gyámhivatal nem hatalmazta fel a gyámot a gyermek vagyonának kezelésére,

c) a Csjt. 98. §-ának (4) bekezdése alapján hivatásos gyámi jogkörben ellátja az egyes gyermek gyámságával kapcsolatos feladatokat.

65. § A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a szaktanácsadás keretében

a) szakmai, módszertani segítséget nyújt a személyes gondoskodásra irányuló szakfeladatok ellátásához,

b) javaslatot készít a szakellátás fejlesztésére és elősegíti a tudományos kutatómunka gyakorlati alkalmazását.

66. § (1) A megyei, fővárosi önkormányzat a gyermekvédelmi szakszolgáltatás

a) 60. § a) pontjában meghatározott feladatait - az elhelyezési javaslat kivételével - a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság útján,

b) a) pontban nem említett feladatait, gyermekvédő intézet vagy más szakszolgáltatást nyújtó intézmény (a továbbiakban együtt: területi gyermekvédelmi szakszolgálat) működtetésével

biztosítja.

(2) A megyei, fővárosi önkormányzat a 63. §-ban meghatározott feladatokat

a) az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek, továbbá

b) az általa működtetett nevelőszülői hálózatban, illetve fenntartott gyermekotthonban elhelyezett gyermek gyámja, gondozója, illetve az általa foglalkoztatott hivatásos gyám

tekintetében látja el.

(3) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat szolgáltatási, szervezési, tanácsadói és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 60-65. §-okban foglaltakon túl

a) eseti gondnoki, vagyonkezelő gondnoki, hivatásos gyámi hálózatot működtet,

b) a megyei, fővárosi és megyei jogú városi önkormányzat döntése alapján a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezését biztosító otthont működtet,

c) működteti az utógondozói ellátást igénylő fiatal felnőttek lakhatását biztosító külső férőhelyeket,

d) a megyei, fővárosi és megyei jogú városi önkormányzat vagy más fenntartó felkérésére javaslatot tesz az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását biztosító nevelőszülőre, gyermekotthonra,

e) ügyeleti szolgálatot működtet,

f) működteti a gyermekvédelmi szakértői bizottságot.

A nevelőszülői, a hivatásos nevelőszülői és a helyettes szülői jogviszony

A nevelőszülői jogviszony

66/A. § (1) A nevelőszülői jogviszony a működtető és a nevelőszülő között, jogokat és kötelezettségeket tartalmazó, írásba foglalt megállapodás alapján létrejövő jogviszony.

(2) A nevelőszülői jogviszony határozatlan időre jön létre. Kivételesen - helyettesítés vagy egyéb méltányolható ok esetén - a jogviszony határozott időre is létesíthető.

(3) A nevelőszülői jogviszonyból származó jogok és kötelezettségek a feleket attól az időponttól illetik meg, illetőleg terhelik, amelytől a gyermek, a fiatal felnőtt ténylegesen a nevelőszülő gondozásába került.

(4) Házasságban, illetve élettársi kapcsolatban élő személy nevelőszülőként csak akkor foglalkoztatható, ha a nevelőszülői tevékenységéhez házastársa, illetve élettársa hozzájárul.

66/B. § (1) A nevelőszülői jogviszony fennállása alatt a nevelőszülő együttműködik a működtetővel, a gyámi tanácsadóval, az ellátási és gyámi tevékenységét ellenőrző gyámhivatallal és - ha a gyámságot nem ő látja el - a hivatásos gyámmal.

(2) A nevelőszülő az együttműködés keretében köteles haladéktalanul tájékoztatni a működtetőt, ha feladatainak ellátásában tartósan akadályoztatva van, vagy életkörülményeiben jelentős változás várható.

66/C. § (1) A működtető a székhelyén, illetve illetékességi területén kívül élő nevelőszülővel is létesíthet nevelőszülői jogviszonyt, feltéve, hogy a gyermek nevelését, gondozását, a nevelőszülői család életkörülményeit rendszeresen figyelemmel tudja kíséni, valamint az 55. § (5) bekezdés szerinti feladatokat el tudja látni.

(2) A nevelőszülőnél elhelyezhető gyermekek és fiatal felnőttek számát a működtető a nevelőszülővel egyetértésben állapítja meg. Ennek során tekintettel kell lenni a gyermekek és a fiatal felnőttek életkorára, egészségi állapotára, fejlettségére vagy egyéb különleges nevelést indokoló szempontokra, továbbá a nevelőszülő személyiségére és életkörülményeire.

66/D. § (1) A működtető és a nevelőszülő a megállapodást csak közös megegyezéssel módosíthatja. A módosítást mindkét fél kezdeményezheti.

(2) A megállapodás módosítása különösen indokolt a gyermekek és fiatal felnőttek létszámának megváltozása esetén.

(3) A megállapodás módosítására a megkötésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

66/E. § (1) A nevelőszülői jogviszony megszűnik

a) a nevelőszülő halálával,

b) a működtető jogutód nélküli megszűnésével,

c) a határozott idő lejártával,

d) ha a nevelőszülő gondozásából valamennyi gyermek, fiatal felnőtt kikerült, és a gyámhivatal az ezt követő hat hónapon belül újabb gyermeket, illetve fiatal felnőttet nem helyezett el a gondozásában.

(2) A nevelőszülői jogviszony megszüntethető

a) a felek közös megegyezésével,

b) felmondással.

(3) A működtető köteles felmondani a nevelőszülői jogviszonyt, ha

a) a nevelőszülő külföldre kivándorol,

b) a nevelőszülőt a bíróság jogerős ítélettel cselekvőképességét korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezte,

c) a nevelőszülővel szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok következik be,

d) a bíróság a nevelőszülő szülői felügyeleti jogát jogerős ítéletével megszüntette,

e) a nevelőszülő a (7) bekezdésben foglaltakat megvalósítja.

(4) A gyámi feladatokat is ellátó nevelőszülő esetében az (1) bekezdés d) pontjában meghatározott hat hónapos időtartam a gyámi tisztség megszűnésének napját követően kezdődik.

(5) Ha a működtető vagy a nevelőszülő a nevelőszülői jogviszony megszüntetését a (2) bekezdés a) pontja alapján kezdeményezi, erről a gyámhivatalt értesíteni kell. Ilyen esetben a megállapodás csak a kezdeményezéstől számított hatvan nap elteltével mondható fel.

(6) A gyámi feladatokat is ellátó nevelőszülő esetében a nevelőszülői jogviszony megszüntetésének csak a nevelőszülőt gyámi tisztségéből felmentő, azonnali hatállyal felfüggesztő, illetve elmozdító jogerős gyámhivatali határozat alapján van helye. Ebben az esetben az (5) bekezdésben előírt határidőt figyelmen kívül kell hagyni.

(7) Ha a nevelőszülő a gyermek nevelése, ellátása során meg nem engedett nevelési módszereket alkalmaz, vagy ha a gyermeket bántalmazza, élelmezését megvonja, illetve a gyermek gondozását, nevelését súlyosan elhanyagolja, a vér szerinti családjával való kapcsolattartását nem biztosítja, továbbá a gyermek ellátásához biztosított juttatásokat nem a gyermek szükségleteire fordítja, a működtető megkeresi a gyámhivatalt a gyermek új gondozási helyének kijelölése érdekében.

(8) Ha a (7) bekezdésben foglaltakról a gyámhivatal nem a működtetőtől értesül, a gyermek új gondozási helyének kijelölésével egyidejűleg - az (1) bekezdés d) pontjában foglalt eset kivételével - a megállapodás felmondását, illetve a szükséges fegyelmi intézkedés megtételét kezdeményezi a működtetőnél.

(9) A felmondással a nevelőszülői jogviszony azonnali hatállyal megszűnik.

(10) A nevelőszülői jogviszony megszüntetésére irányuló megállapodást, illetve nyilatkozatokat írásba kell foglalni.

(11) A nevelőszülő - a működtető hozzájárulásával - helyettes szülői feladatokat is elláthat. Ilyen esetben reá nézve a 66/O-66/P. §-okat kell megfelelően alkalmazni.

A nevelőszülő díjazása

66/F. § (1) A nevelőszülőt tevékenységéért - a nevelőszülői jogviszony létrehozására irányuló megállapodásban meghatározott - díjazás illeti meg (a továbbiakban: nevelőszülői díj).

(2) A nevelőszülői díj legalacsonyabb összegét a mindenkori éves költségvetési törvény határozza meg.

(3) A nevelőszülői díj mértékének megállapításánál figyelembe kell venni

a) a nevelőszülőnél elhelyezett gyermekek és fiatal felnőttek számát és életkorát;

b) az 55. § (4) bekezdésében meghatározott többletfeladatok ellátását;

c) a külön jogszabályban meghatározott nevelőszülői szakképesítés megszerzését;

d) azt, ha a nevelőszülő ideiglenes gondozási feladatok ellátását is vállalta és arra kijelölték;

e) azt, ha a gyermek vagy a fiatal felnőtt kollégiumi vagy diákotthoni elhelyezés, katonai szolgálat, előzetes letartóztatás, javítóintézeti nevelés vagy szabadságvesztés miatt a nevelőszülő háztartásán kívül tartózkodik.

A hivatásos nevelőszülői jogviszony

66/G. § (1) A hivatásos nevelőszülői jogviszony a működtető és a hivatásos nevelőszülő, illetve a speciális hivatásos nevelőszülő (a továbbiakban együtt: hivatásos nevelőszülő) között, jogokat és kötelezettségeket tartalmazó, írásba foglalt megállapodás alapján létrejövő foglalkoztatási jogviszony.

(2) A hivatásos nevelőszülőre a 66/A. § (2) bekezdését, a 66/B. § (2) bekezdését, továbbá a 66/E. §-át, a 66/F. § (3) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

66/H. § (1) Ha a hivatásos nevelőszülői jogviszony a működtető jogutód nélküli megszűnésével vagy - 66/E. § (3) bekezdésének e) pontjában és (6)-(8) bekezdéseiben meghatározott eseteket kivéve - a működtető részéről történő felmondással szűnik meg, a hivatásos nevelőszülőt végkielégítés illeti meg.

(2) A (1) bekezdéstől eltérően nem jár végkielégítés a hivatásos nevelőszülőnek, ha - a hivatásos nevelőszülői jogviszonya megszűnése időpontjában - öregségi nyugdíjra jogosult vagy saját jogú nyugellátásban részesül.

(3) A végkielégítésre való jogosultság feltétele, hogy a működtetőnél a hivatásos nevelőszülői jogviszony a (4) bekezdésben meghatározott időtartamban fennálljon.

(4) A végkielégítés mértéke

a) legalább három év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: egyhavi,

b) legalább öt év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: kéthavi,

c) legalább tíz év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: háromhavi,

d) legalább tizenöt év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: négyhavi,

e) legalább húsz év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: öthavi,

f) legalább huszonöt év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: hathavi

hivatásos nevelőszülői díjnak megfelelő összeg.

(5) A végkielégítés mértéke háromhavi hivatásos nevelőszülői díjnak megfelelő összeggel emelkedik, ha a hivatásos nevelőszülői jogviszony a (2) bekezdésben meghatározott módon az öregségi nyugdíj jogosultság megszerzését megelőző öt éven belül szűnik meg.

66/I. § (1) A hivatásos nevelőszülő feladatainak és idejének beosztását - a gyermeknevelés követelményeinek megfelelően - maga határozza meg.

(2) A hivatásos nevelőszülőt évi huszonnyolc nap szabadság illeti meg.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott szabadság a hivatásos nevelőszülő

- a) huszonötödik életévétől huszonkilenc,
- b) huszonnyolcadik életévétől harminc,
- c) harmincegyedik életévétől harmincegy,
- d) harmincharmadik életévétől harminckettő,
- e) harmincötödik életévétől harminchárom,
- f) harminchetedik életévétől harmincnégy,
- g) harminckilencedik életévétől harmincöt,
- h) negyvenegyedik életévétől harminchat,
- i) negyvenharmadik életévétől harminchét,
- j) negyvenötödik életévétől harmincnyolc napra emelkedik.

(4) A hosszabb tartamú szabadság abban az évben illeti meg először a hivatásos nevelőszülőt, amelyben a (3) bekezdésben meghatározott életkort betölti.

(5) A szabadság időtartamára a teljes hivatásos nevelőszülői díj jár.

(6) A szabadság kiadására és pénzbeli megváltására a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

66/J. § (1) A hivatásos nevelőszülőt - amennyiben gyermeknevelési feladatait betegsége miatt nem tudja ellátni - betegszabadság illeti meg.

(2) A betegszabadság időtartama naptári évenként huszonegy nap, amelyre a hivatásos nevelőszülő részére díjazásának 80 százaléka jár. A hivatásos nevelőszülő betegszabadságára egyebekben az Mt. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

66/K. § (1) A hivatásos nevelőszülő szabadsága, betegsége vagy egyéb akadályoztatása esetén a gyermek - lehetőség szerint megszokott környezetében való - teljes körű ellátásáról a működtető gyermekgondozó alkalmazásával vagy megbízásával gondoskodik.

(2) Ha a hivatásos nevelőszülő legalább öt gyermek teljes körű ellátását biztosítja, a működtetőnek gyermekgondozó alkalmazásával vagy megbízásával kell gondoskodnia a nevelőszülő segítségéről.

(3) A gyermekgondozó személyére a hivatásos nevelőszülő tesz javaslatot. Gyermekgondozóként elsősorban a nevelőszülő házastársa vagy egyenesági rokona foglalkoztatható.

A hivatásos nevelőszülő díjazása

66/L. § (1) A hivatásos nevelőszülőt - a hivatásos nevelőszülői jogviszony létrehozására irányuló megállapodásban meghatározott - díjazás illeti meg, amelynek legkisebb mértékét a mindenkori éves költségvetési törvény határozza meg.

(2) A hivatásos nevelőszülői díj mértékének megállapításánál - a 66/F. § (3) bekezdésében foglalt körülményeken kívül - figyelembe vehető a hivatásos nevelőszülő által nevelőszülői jogviszonyban, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban, helyettes szülői jogviszonyban, valamint e törvény hatálybalépése előtt nevelőszülőként vagy hivatásos nevelőszülőként munka- vagy közalkalmazotti jogviszonyban eltöltött időtartam.

(3) A hivatásos nevelőszülői díj kifizetésére és az abból való levonásra az Mt. rendelkezései irányadóak azzal, hogy e szabályok alkalmazásánál munkabéren a hivatásos nevelőszülő díjazását kell érteni.

66/M. § (1)-(3)

(4) A huszonöt, harminc-, illetve negyvenévi hivatásos nevelőszülői jogviszonnyal rendelkező hivatásos nevelőszülőnek jubileumi jutalom jár.

(5) A jubileumi jutalom

a) huszonöt év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: kéthavi,

b) harminc év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: háromhavi,

c) negyven év hivatásos nevelőszülői jogviszony esetén: öthavi

hivatásos nevelőszülői díjnak megfelelő összeg.

66/N. § (1) A hivatásos nevelőszülő a hivatásos nevelőszülői jogviszonyából eredő kötelezettségeinek vétkes megszegésével okozott kárért az Mt.-nek a munkavállaló kártérítési felelősségére vonatkozó szabályai szerint tartozik kártérítési felelősséggel.

(2) A működtető kártérítési felelősségére az Mt.-nek a munkáltató kártérítési felelősségére vonatkozó szabályai az irányadóak.

(3) A hivatásos nevelőszülő és a működtető között a hivatásos nevelőszülői jogviszonyból származó jogokkal és kötelezettségekkel összefüggésben keletkezett jogvitában a munkaügyi bíróság jár el.

A helyettes szülői jogviszony

66/O. § (1) A helyettes szülői jogviszony - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - a működtető és a helyettes szülő között, a gyermek(ek) átmeneti gondozása-nevelése céljából, jogokat és kötelezettségeket tartalmazó, írásba foglalt megállapodás alapján létrejövő jogviszony.

(2) A helyettes szülő jogviszonyára a 66/A. § (2)-(3) bekezdését, a 66/B. §-át, a 66/D. §-át, a 66/E. § (1) bekezdésének a)-c) pontjait, (2)-(3), (5) és (9)-(10) bekezdéseit kell megfelelően alkalmazni.

66/P. § (1) A helyettes szülő gondozási, nevelési feladatának ellátásáért a helyettes szülői jogviszony létrehozására irányuló megállapodásban meghatározott, a nevelőszülővel azonos mértékű díjazásra jogosult (a továbbiakban: helyettes szülői díj).

(2) A helyettes szülői jogviszony fennállása alatt a helyettes szülő együttműködik a működtetővel, a települési önkormányzat jegyzőjével, a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermek törvényes képviselőjével, továbbá a helyettes szülő tevékenységét ellenőrző gyámhivatallal.

(3) A helyettes szülői díj megállapításánál és folyósításánál a 66/F. § (3) bekezdésében foglaltakra kell figyelemmel lenni.

(4) A helyettes szülő - a működtető hozzájárulásával - nevelőszülői feladatot vagy a gyermekek napközbeni ellátását biztosító feladatokat is végezhet. Ilyen esetben reá nézve a 66/A-66/F. §-okat, illetve a 43. §-ban meghatározottakat megfelelően alkalmazni kell.

HARMADIK RÉSZ

GYERMEKVÉDELMI GONDOSKODÁS

67. § (1) Ha a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás a szülő beleegyezésével nem biztosítható és ez a helyzet a gyermek fejlődését veszélyezteti, a települési önkormányzat jegyzője, illetve a gyámhivatal a veszélyeztetettség mértékétől függően a 15. § (4) bekezdésében felsorolt intézkedések valamelyikét megteszi.

(2) Ha a szülők között házassági vagy gyermekelhelyezési per van folyamatban és a gyermek érdekében gyermekvédelmi gondoskodás látszik indokoltnak, a bíróság haladéktalanul megkeresi a gyámhivatalt a szükséges intézkedések megtétele iránt.

(3) Ha a bíróság a gyámhivatalnak a szülői felügyelet megszüntetése, illetőleg a gyermek elhelyezése iránti keresetét elutasítja, a gyermekvédelmi gondoskodás más módját kell választani.

VIII. Fejezet

Védelembe vétel

68. § (1) Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi.

(2) A települési önkormányzat jegyzője - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá

a) a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiataikorút,

b) a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket,

c) a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiataikorút.

(3) A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a települési önkormányzat jegyzője a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen

a) kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, a Kt. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy

szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a háziorvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt az (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre.

(4) A kirendelt családgondozó a védelembé vételt elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül a gyermekre, illetve a (2) bekezdés szerinti fiatalkorúra vonatkozóan egyéni gondozási-nevelési tervet készít, melyhez szükség szerint a 132. § (1) bekezdésében meghatározott szerveket vagy személyeket kereshet meg.

(5) A települési önkormányzat jegyzője - kérelemre bármikor, hivatalból legalább évente - felülvizsgálja a védelembé vétel indokoltságát. A települési önkormányzat jegyzője haladéktalanul értesíti a gyámhivatalt a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha

a) a védelembé vétellel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem lehet, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése vagy

b) a védelembé vétel már két éve fennáll és a védelembé vétellel a gyermek veszélyeztetettségét nem sikerült megszüntetni.

(6) A védelembé vétel nem érinti a szülő felügyeleti jogát.

68/A. § (1) Ha a gyermek veszélyeztetettsége elsősorban elhanyagolása miatt áll fenn, és a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy a családi pótlék célzott felhasználásával a gyermek fejlődése a családi környezetben biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője - a védelembé vétellel egyidejűleg vagy a gyermek védelembé vételének fennállása során - a családi pótlék gyermek után járó összegének legfeljebb 50%-a erejéig a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról határozhat.

(2) A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása legfeljebb egy év időtartamra, a döntést követő második hónap első napjával kezdődően rendelhető el. A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása az (1) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén ismételten elrendelhető.

(3) Ha a védelembé vétel során felmerül a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának szükségessége, ennek megvizsgálása érdekében a települési önkormányzat jegyzője megkeresi a gyermekjóléti szolgálatot. A gyermekjóléti szolgálat a megkereséstől számított 10 munkanapon belül tájékoztatja a települési önkormányzat jegyzőjét vizsgálatának eredményéről, és szükség szerint javaslatot tesz a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására. Nem kell megkeresni a gyermekjóléti

szolgálatot, ha a gyermekjóléti szolgálat kezdeményezte a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtását.

(4) Ha a védelembe vétel során a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása válik szükségessé, a települési önkormányzat jegyzője - a gyermeket gondozó szülő, illetve a korlátozottan cselekvőképes gyermek meghallgatását követően, véleményük figyelembevételével, továbbá a gyermekjóléti szolgálat és szükség szerint a 17. § (1) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagjai javaslatának figyelembevételével - gondoskodik a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási terv elkészítéséről.

(5) A pénzfelhasználási terv figyelembevételével a települési önkormányzat jegyzője dönt a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának mértékéről, időtartamáról és módjáról, így a természetben nyújtott családi pótlék meghatározott összegének a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtását elrendelő települési önkormányzat részére a kincstárban megnyitott családtámogatási folyószámlára (a továbbiakban: családtámogatási folyószámla) utalásáról és ezzel egyidejűleg eseti gondnok kirendeléséről.

(6) A települési önkormányzat jegyzője a családi pótlék meghatározott mértékének természetbeni formában történő nyújtásáról szóló rendelkezését és az eseti gondnok kirendelését, valamint védelembe nem vett gyermek esetén a védelembe vétel elrendelését egy határozatba foglalja.

68/B. § (1) A települési önkormányzat jegyzője a gyermek részére - figyelemmel korára, egyéni szükségleteire és az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményére - eseti gondnokot rendel ki.

(2) A kirendelt eseti gondnok folyamatosan gondoskodik a családtámogatási folyószámlára átutalt családi pótléknak a gyermek szükségleteire történő felhasználásáról, így különösen ruházat, tanszer, élelmiszer, tápszer, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, tanulóbérlet és a gyermek korának megfelelő készségfejlesztő eszközök természetbeni biztosításáról.

(3) Egy eseti gondnok egyidejűleg legfeljebb tíz gyermek vonatkozásában gondoskodhat a családi pótlék természetbeni formában történő biztosításáról.

(4) A kirendelt eseti gondnok az adott hónapra a családtámogatási folyószámlára átutalt családi pótlék felhasználásáról gyermekenként a következő hónap ötödik napjáig elszámol a települési önkormányzat jegyzőjének.

68/C. § (1) A települési önkormányzat jegyzője a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának indokoltságát szükség szerint, de legalább félévente felülvizsgálja.

(2) A települési önkormányzat jegyzője a felülvizsgálat eredményeként dönthet

a) a családi pótlék természetbeni formában - változatlan időtartamban, mértékben és módon - történő további nyújtásáról,

b) a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása időtartamának, mértékének és módjának megváltoztatásáról,

c) a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának megszüntetéséről, ha az intézkedés fenntartása a továbbiakban nem indokolt.

(3) A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának megszüntetésével egyidejűleg a települési önkormányzat jegyzője szükség szerint dönt a védelembe vétel megszüntetéséről.

69. § (1) A védelembe vételt meg kell szüntetni, ha

a) a gyermek családban történő nevelkedése védelembe vétel nélkül is biztosítható,

b) a gyermekvédelmi gondoskodás más formájáról döntött a gyámhivatal,

c)

d) a fiatalokorú szabadságvesztését vagy javítóintézeti nevelését tölti.

(2) A védelembe vétel - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a gyermek nagykorúvá válásával szűnik meg.

(3) Ha a települési önkormányzat jegyzője a védelembe vételt a 68. § (2) bekezdés c) pontja alapján rendelte el, a védelembe vétel indokolt esetben a fiatalokorú kérelmére a büntetőeljárás befejezéséig, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig tart.

IX. Fejezet

Családbafogadás

70. § (1) A gyámhivatal

a) a szülői felügyeletet gyakorló mindkét szülő kérelmére,

b) a szülői felügyeletet egyedül gyakorló szülő kérelmére - a különélő másik szülő meghallgatásával -, vagy

c) az átmeneti nevelt gyermek feletti szülői felügyeleti jogot a nevelésbe vétel előtt gyakorló szülő kérelmére - az átmeneti nevelt gyermek gyámjának meghallgatásával -

hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket a szükséges ideig más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve, hogy a családbafogadás a gyermek érdekében áll.

(2) A családbafogadás ideje alatt a szülő felügyeleti joga szünetel.

(3) A családbafogadás a szülő tartási kötelezettségét nem érinti.

(4) A gyámhivatal a kérelem benyújtásakor tájékoztatja a szülőt jognyilatkozatának következményeiről.

(5) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a családbafogadással egyidejűleg meg kell szüntetni a gyermek átmeneti nevelésbe vételét.

71. § (1) A gyámhivatal a családbafogadáshoz akkor járul hozzá, ha a családba fogadó szülő személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek gondozására, nevelésére, a gyámság ellátására, valamint e feladatok ellátását maga is vállalja.

(2) A családba fogadó szülőt (szülőket) a gyámhivatal gyámul rendeli.

(3) A családbafogadás az alapul szolgáló ok előrelátható fennállásáig tart. A családbafogadást a gyámhivatal a gyám tájékoztatása alapján évente felülvizsgálja.

(4) A szülőt megilleti a kapcsolattartás joga, valamint a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben való együttes döntési jog. A gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben felmerült vitákban a gyámhivatal dönt.

(5) Különösen indokolt esetben a gyámhivatal a szülőt feljogosíthatja a vagyonkezelés és a gyermek vagyoni ügyében a törvényes képviselő jogával.

(6) A családbafogadást meg kell szüntetni, ha azt a szülő vagy a családba fogadó szülő kérte. Ha a családbafogadás oka továbbra is fennáll, a gyámhivatal a családbafogadás megszüntetését követően a gyermekvédelmi gondoskodás más formájáról intézkedik.

X. Fejezet

Ideiglenes hatályú elhelyezés

72. § (1) Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, valamint a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen

a) a nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség,

b) a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél, vagy ha erre nincs lehetőség - az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására is kijelölt - gyermekotthonban helyezi el, és erről haladéktalanul értesíti a gyámhivatalt, illetve külföldi állampolgárságú gyermek esetében - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt - a Kormány által kijelölt gyámhivatalt.

(2) Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősül a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat.

(3) A gyermeknek a gondozási helyre viteléről a beutaló szerv gondoskodik.

(4) Az ideiglenes hatályú elhelyezéstől kezdődően a szülő gondozási, nevelési joga szünetel. A beutaló szerv döntése ellen fellebbezésnek helye nincs.

73. § (1) A gyámhivatal - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - az ideiglenes hatályú elhelyezést követően - függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján kerül sor - annak elrendelésétől számított

a) 22 munkanapon belül megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy

b) 27 munkanapon belül elrendeli a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételét, vagy

c) 45 munkanapon belül pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.

(2) A bíróság gyermekelhelyezéssel kapcsolatos döntésének az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott perindítással történő megváltoztatására csak abban az esetben kerülhet sor, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság elhelyezési döntését alapította, később lényegesen megváltoztak.

(3) A külföldi állampolgárságú gyermek - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt

- ideiglenes hatályú elhelyezését követően a Kormány által kijelölt gyámhivatal haladéktalanul

a) értesíti az illetékes rendőr-főkapitányságot a gyermek esetleges további magyarországi tartózkodásának rendezése végett, és/vagy

b) kezdeményezi a jogsegélykérelem iránti eljárást a gyermek gyámsága, illetve örökbefogadása érdekében, vagy

c) értesíti az illetékes külképviseletet a gyermek állampolgársága szerinti országba történő visszajuttatása céljából.

(4) A Kormány által kijelölt gyámhivatal a külföldi állampolgárságú gyermek - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt - ideiglenes hatályú elhelyezését a gyermek származási országának választását követően azonnal, illetve hivatalból félévente felülvizsgálja, és ennek eredményeképpen dönt az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartásáról, a gondozási hely megváltoztatásáról vagy - ha azt nemzetközi szerződés vagy jogszabály nem zárja ki - az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetésével egyidejűleg a gyermek gyámságáról, örökbefogadásáról.

74. § (1) Ha a gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezés alapján azt állapítja meg, hogy a szülői felügyelet megszüntetésének okai nem állnak fenn, de a gyermek fejlődése a korábbi környezetében nincs biztosítva, 45 munkanapon belül pert indít a szülő (szülők) ellen a gyermeknek a különélő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő elhelyezése iránt.

(2) A gyámhivatal a per megindításával egyidejűleg megállapítja a szülő felügyeleti jogának szünetelését, a különélő másik szülő felügyeleti jogának feléledését, vagy azt a személyt, akinél a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a gyermek gyámjává rendeli.

75. § Ha a gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést követően azt állapítja meg, hogy a szülői felügyelet megszüntetésének okai fennállnak, 45 munkanapon belül pert indít a szülő ellen a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránt, a perindítással egyidejűleg megállapítja a szülő felügyeleti jogának szünetelését, továbbá

a) megállapítja a különélő másik szülő szülői felügyeleti jogának feléledését, és felhívja őt e joga gyakorlására, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nála helyezték el,

b) a gyermek gyámjává rendeli azt a hozzátartozót vagy más személyt, akinél a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,

c) gyámot (hivatásos gyámot) rendel, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezték el.

75/A. § Ha a szülő hozzájárult

a) gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához, a gyámhivatal hivatásos gyámot rendel a gyermek számára és a gyermeket ideiglenesen a leendő örökbefogadó szülőnél helyezi el,

b) gyermekének ismert személy általi örökbefogadásához és az örökbefogadás engedélyezését a leendő örökbefogadó szülő és a gyámság alatt álló, örökbefogadandó gyermek gyámja kéri, alkalmassága esetén a gyámhivatal a leendő örökbefogadó szülőt a gyermek gyámjává rendeli ki és a gyermeket nála ideiglenesen elhelyezi.

76. § (1) A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést megszünteti, ha

a) megállapítja, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételei nem álltak fenn, és a gyermek fejlődése korábbi környezetében - szükség esetén védelembé vétel mellett - biztosítható,

b) a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi,

c) a bíróság a szülői felügyelet megszüntetése, illetve a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránti perben jogerősen döntött,

d) a gyermeket családba fogadják,

e) a gyermeket örökbe fogadják,

f) a gyermeket tartós nevelésbe veszi.

(2) A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezés során a gyermek gondozási helyét megváltoztatja, ha megállapítja, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételei fennállnak, azonban

a) a gyermek nevelőszülőnél, gyermekotthonban történő elhelyezését követően válik ismertté, hogy van a gyermek nevelésére alkalmas és azt vállaló külön élő másik szülő, más hozzátartozó, illetve más személy, akinél a gyermek ideiglenes hatállyal elhelyezhető, vagy

b) a gyermek jelenlegi gondozási helyének megváltoztatása más okból indokolt.

XI. Fejezet

Nevelésbe vétel

Átmeneti nevelésbe vétel

77. § (1) A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembé vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható. Az átmeneti nevelésbe vétellel egyidejűleg a gyámhivatal a gyermeket nevelőszülőnél vagy - ha ez nem lehetséges - gyermekotthonban, illetve fogyatékos vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot (hivatásos gyámot) rendel.

(2) Az (1) bekezdés szerint átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének szülői felügyeleti joga szünetel.

(3) Az átmeneti nevelésbe vétel addig biztosítja az egyéni elhelyezési terv szerint a gyermek otthon nyújtó ellátását, amíg a gyermek családjá képessé válik a gyermek visszafogadására.

(4) A gyámhivatal a gyermek átmeneti nevelésbe vételéről soron kívül határoz. A határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható.

(5) A gyermeknek a nevelőszülőhöz vagy gyermekotthonba, illetve más bentlakásos intézménybe viteléről a gyámhivatal rendelkezése alapján a gyermek törvényes képviselője vagy a gyermeket gondozó más személy, illetve a települési önkormányzat jegyzője gondoskodik.

78. § (1) A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vett gyermek és a szülő kapcsolatát, a szülőnek a nevelőszülővel, gyermekotthonnal, illetve fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonával való együttműködését, továbbá a szülő magatartásában, életvitelében és körülményeiben beálló változásokat

folyamatosan figyelemmel kíséri.

(2) Ha az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője kapcsolattartási jogával a gyermek vagy a gyermeket gondozó személy sérelmére visszaél és magatartásával a gyermek nevelését, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyezteti, a gyermeket gondozó személy, illetve a gyermek gyámja (hivatásos gyámja) kezdeményezheti a gyámhivatalnál, illetve a bíróságnál a kapcsolattartási jog korlátozását, szüneteltetését vagy megvonását.

(3) Ha az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője neki felróhatóan, a gyermek érdekét súlyosan sértő módon nem működik együtt a gyermeket gondozó nevelőszülővel vagy intézménnyel, a gyermekével nem tart kapcsolatot, továbbá magatartásán, életvitelén, körülményein a gyermek átmeneti nevelésének megszüntetése céljából nem változtat, illetőleg, ha a szülői felügyelet megszüntetésének egyéb oka valósult meg, a gyámhivatal pert indít a szülő ellen felügyeleti jogának megszüntetése iránt.

79. § (1) A gyámhivatal az átmeneti nevelésbe vétel fennállásának szükségességét a gyám, a hivatásos gyám, a nevelőszülő vagy intézmény, valamint a vér szerinti családot gondozó gyermekjóléti szolgálat és a területi gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatása, illetve javaslata, továbbá, ha szükséges a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakvéleménye alapján évente - a három éven aluli gyermek esetében félévente - felülvizsgálja. A felülvizsgálat eredményeképpen a gyámhivatal dönt az egyéni elhelyezési terv, illetve a gondozási hely fenntartásáról vagy módosításáról, továbbá - a feltételek fennállása esetén - a szülői felügyelet megszüntetése iránti per indításáról vagy, ha ez nem szükséges, a gyermek örökbefogadhatónak nyilvánításáról, vagy az átmeneti nevelés megszüntetéséről.

(2) A gyámhivatal a szülő kérelmére vagy hivatalból a gyermek átmeneti nevelésbe vételét megszünteti, ha annak okai már nem állnak fenn.

(3) Az átmeneti nevelésbe vétel megszűnik, ha a gyermek tartós nevelésbe került, örökbe fogadták, nagykorúvá vált, vagy ha a bíróságnak a gyermekelhelyezésre vonatkozó döntését követően a külön élő másik szülőhöz vagy harmadik személyhez került.

Tartós nevelésbe vétel

80. § (1) A gyámhivatal a gyermeket tartós nevelésbe veszi, ha

a) a szülő vagy mindkét szülő felügyeleti jogát a bíróság megszüntette,

b) a szülő vagy mindkét szülő elhalálozott, és a gyermeknek nincs felügyeletet gyakorló szülője,

c) a gyermek ismeretlen szülőktől származik,

feltéve, hogy az a)-c) pontokban meghatározott esetekben a gyermek neveléséről a Csjt. 95-97. §-ai alapján kirendelt gyám útján nem lehet gondoskodni,

d) a szülő gyermeke örökbefogadásához az örökbefogadó személyének és természetes személyazonosító adatainak ismerete nélkül tett hozzájáruló nyilatkozatot, feltéve, hogy a gyermek ideiglenes hatállyal nem helyezhető el leendő örökbefogadó szülőnél.

(2) A tartós nevelésbe vétellel egyidejűleg a gyámhivatal a gyermeket nevelőszülőnél vagy ha ez nem lehetséges gyermekotthonban, illetőleg az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot (hivatásos gyámot) rendel.

(3) Ha az (1) bekezdés d) pontja alapján a gyámhivatal a 6 hetesnél fiatalabb gyermeket ideiglenes hatállyal

leendő örökbefogadó szülőnél helyezi el, akkor az elhelyezéssel egyidejűleg hivatásos gyámot rendel, figyelemmel a Csjt. 91. §-a (2) bekezdésének d) pontja alapján szünetelő szülői felügyeleti jogra.

(4) A tartós nevelésbe vétel a gyermek otthon nyújtó ellátását egyéni elhelyezési terv szerint biztosítja, és felkészíti a gyermeket az örökbefogadásra, illetve az önálló életre.

(5) A gyámhivatal a gyermek tartós nevelésbe vételéről soron kívül határoz. A határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható.

(6) A gyermeknek nevelőszülőhöz, gyermekotthonba vagy az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonába viteléről a települési önkormányzat jegyzője gondoskodik.

(7) A gyámhivatal a tartós nevelésbe vételt a gyám (hivatásos gyám), a nevelőszülő vagy intézmény, valamint a területi gyermekvédelmi szakszolgálat tájékoztatása, illetve javaslata alapján évente - a három éven aluli gyermek esetében félévente - felülvizsgálja annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek mihamarabbi örökbefogadását, vagy ha ez nem lehetséges, tartós családot pótló - nevelőszülői, gyermekotthoni - környezetbe kerülését.

81. § (1) Megszűnik a tartós nevelésbe vétel, ha

a) a bíróság a szülői felügyeletet visszaállította,

b) a gyermek a bíróság gyermekelhelyezési döntését követően más személy gyámsága alá került,

c) a gyermeket örökbe fogadták,

d) a gyermek nagykorúvá vált.

(2) A gyámhivatal a Csjt. 92. §-ának (3) bekezdése alapján kapcsolattartásra feljogosított szülő kérelmére a tartós nevelésbe vételt megszünteti, ha

a) a gyermek örökbefogadására nem került sor, és

b) a szülő személye és környezete alkalmas a gyermek nevelésére,

feltéve, hogy a megszüntetés a gyermek érdekében áll.

(3) A tartós nevelésbe vétel megszüntetésével egyidejűleg hatályát veszti a szülőnek a Csjt. 48. §-ának (3) bekezdése alapján tett jognyilatkozata.

Nevelési felügyelet

81/A. § (1) Ha az ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek egészségi vagy pszichés állapota következtében saját vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít és ez csak teljes körű ellátásának azonnali, zárt körülmények közötti felügyeletével hárítható el, a speciális gyermekotthon vezetője a gyermeket személyes szabadságában korlátozhatja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti korlátozás keretében a gyermek a speciális gyermekotthon területét nem hagyhatja el, illetve köteles a gyermekotthon vezetője által kijelölt helyiségekben tartózkodni. A korlátozás elrendeléséről a speciális gyermekotthon vezetője haladéktalanul, de legkésőbb harminchat órán belül értesíti a gyermekjogi képviselőt, a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottságot, valamint a gyámhivatalt.

(3) A gyámhivatal értesítésével egyidejűleg a speciális gyermekotthon vezetője kezdeményezi a 4. § (3) bekezdésében meghatározott eljárással érintett ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek nevelési felügyeletének elrendelését, ha előreláthatólag a személyes szabadság korlátozása negyvennyolc órát meghaladóan szükséges. A gyámhivatali határozat meghozataláig elsősorban a gyermek kivizsgálására, a veszélyeztető magatartás megszüntetésére, illetve a gyors állapotromlás megelőzésére kell törekedni.

81/B. § (1) A gyámhivatal hivatalból vagy kérelemre

a) a speciális gyermekotthonban elhelyezett átmeneti vagy tartós nevelésbe vett,

b) a 4. § (3) bekezdésében meghatározott eljárással érintett ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, továbbá a 77. § (1) és a 80. § (1)-(2) bekezdésében meghatározott átmeneti vagy tartós nevelésbe vételi eljárással érintett speciális szükségletű gyermek nevelési felügyeletét rendeli el, ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapotának zavara következtében olyan magatartást tanúsít, amely - saját vagy mások életére, testi épségére - jelentős veszélyt jelenthet, illetve közvetlen és súlyos veszélyt jelent, feltéve, hogy ez csak zárt körülmények között biztosított teljes körű ellátással, kivizsgálással és terápiával hárítható el.

(2) A nevelési felügyelet időtartama nem haladhatja meg a két hónapot.

(3) A gyámhivatal a nevelési felügyelet céljának elősegítése érdekében elrendelheti, hogy az (1) bekezdésben meghatározott gyermek

a) a speciális gyermekotthon meghatározott helyiségeiben tartózkodjék,

b) meghatározott ideig hozzátartozóival a kapcsolattartását csak korlátozott módon gyakorolhatja,

c) a gyám (hivatásos gyám) egyetértésével meghatározott gyógykezelésnek vagy gyógyító eljárásnak vesse alá magát.

(4) A gyámhivatal a határozathozatal előtt - a gyermek állapotát figyelembe véve - meghallgatja a gyermeket, törvényes képviselőjét, a gyermekjogi képviselőt, a gyámi tanácsadót, a speciális gyermekotthon vezetőjét, valamint beszerzi a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét. A meghallgatást szükség esetén a gyámhivatal hivatalos helyiségén kívül is meg lehet tartani.

(5) A gyámhivatal a nevelési felügyelet kérdésében a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményétől csak kivételesen indokolt esetben térhet el.

(6) A gyámhivatal a gyermek nevelési felügyeletéről 5 munkanapon belül határoz.

(7) A gyámhivatal a nevelési felügyeletet szükség szerint, de legalább havonta felülvizsgálja a megyei, fővárosi szakértői bizottság véleménye alapján.

81/C. § (1) A gyámhivatal nevelési felügyeletet elrendelő vagy azt felülvizsgáló határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A gyámhivatal a határozatát - annak közlésétől számított három napon belül - felülvizsgálat végett a bíróságnak megküldi.

(2) A bíróság nemperes eljárásban, a határozat megküldésétől számított tizenöt napon belül határoz a nevelési felügyelet fenntartásáról vagy megszüntetéséről.

(3) Ha e törvényből, illetve az eljárás nemperes jellegéből más nem következik, a bírósági eljárásban a

Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait megfelelően kell alkalmazni.

(4) A bírósági eljárásban biztosítani kell a gyermek megfelelő képviseletét. A gyermek képviseletére a gyermekjogi képviselő is jogosult. Ha a gyermeknek az eljárás során nincs képviselője, részére a bíróság ügygondnokot rendel ki.

(5) A bírósági eljárásban hozott érdemi határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

81/D. § A nevelési felügyelet megszűnik a bíróság erre irányuló döntése alapján, a meghatározott idő elteltével, továbbá hivatalból vagy - a gyermek, a gyermekjogi képviselő, a gyermekotthon vezetője általi - kérelemre. A nevelési felügyelet megszüntetése iránti eljárás során minden esetben ki kell kérni a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét.

A gyermek gondozási helyének meghatározása

82. § (1) A gyámhivatal az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és tartós nevelésbe vétel iránti eljárással érintett gyermek gondozási helyét - a gyermek és az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének meghallgatása után - a (6) bekezdésben meghatározott megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság, valamint a 132. § (1) bekezdésében meghatározott szerv vagy személy szakvéleményének segítségével határozza meg.

(2) Az elhelyezés során - a (3) bekezdésben meghatározott szempontok figyelembevételével - a gyermeket elsősorban örökbefogadó szülőnél, nevelőszülőnél, vagy ha ez nem lehetséges, gyermekotthonban, illetve az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában kell elhelyezni.

(3) Az elhelyezés során figyelemmel kell lenni a gyermek

a) életkorára, egészségi állapotára, neveltségi szintjére,

b) testvéreivel való együttes elhelyezésre,

c) nevelésének megkívánt folyamatosságára,

d) vallási és lelkiismereti meggyőződésére,

e) korábbi lakóhelyétől és nevelési-oktatási intézményétől való távolságra,

f) érdekében a 141. § (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján vezetett nyilvántartásokra.

(4) A gyermek vér szerinti családjába való visszakerülésének előmozdítása, illetve tartós, családszerű környezetének biztosítása érdekében a területi gyermekvédelmi szakszolgálat elhelyezési értekezletet hív össze. Az elhelyezési értekezlet a gyermek véleményét figyelembe vevő elhelyezési tervet készít, amelynek elfogadására a területi gyermekvédelmi szakszolgálat javaslatot tesz a gyámhivatalnak. Az elhelyezési értekezlet résztvevőinek körét és működésének részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

(5) Az egyéni elhelyezési terv megvalósításában, a feladatok teljesítésében a gyermek gondozója, gyámja (hivatásos gyámja), valamint az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülője és a szülő lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat együttműködik.

(6) A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottságot a megyei, fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálat működteti. Az országos gyermekvédelmi szakértői bizottságot a gyermekek és az ifjúság

védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) jelöli ki ötéves időtartamra.

(7) A megyei, fővárosi, illetve az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság legalább három tagból, a speciális szükségletű gyermekek vizsgálata esetén legalább öt tagból áll. A szakértői bizottság állandó tagja egy fő gyermekorvos, egy fő gyermek-szakpszichológus és egy fő szociális munkás. A speciális szükségletű gyermekek esetében a három állandó tagból álló bizottság kiegészül egy fő pszichiáterrel és egy fő gyógypedagógussal. A gyermekvédelmi szakértői bizottság felkérésére munkájába bevonható a gyermek egészségi, mentális és általános személyiségállapota szerinti eseti szakértő is.

(8) A megyei, fővárosi, illetve országos gyermekvédelmi szakértői bizottság tevékenységéről évente beszámol a gyámhivatalnak, illetve a miniszternek.

(9) A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleménye tartalmazza különösen a gyermek állapotának megfelelő ellátási formára és egyéni elhelyezési tervre vonatkozó javaslatot, indoklással együtt.

(10) A fellebbezési eljárásban a megyei, fővárosi szakértői bizottság szakvéleményének felülvizsgálatát, valamint szükség szerinti új szakvélemény készítését az országos szakértői bizottság végzi.

83. § (1) A gyámhivatal a nevelésbe vétel évenkénti - a három éven aluli gyermek esetében félévenkénti - felülvizsgálata során dönt az egyéni elhelyezési terv fenntartásáról vagy módosításáról, illetve a gyermek gondozási helyének esetleges megváltoztatásáról, melyhez szükség szerint kikéri a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét.

(2) Az évenkénti felülvizsgálat célja annak megállapítása, hogy a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő-e az addig nyújtott ellátási forma, valamint az egyéni elhelyezési terv.

(3) A gyámhivatal a gyermek gondozási helyét hivatalból vagy kérelemre megváltoztatja, ha

a) azok a körülmények, amelyekre elhelyezési döntését alapozta később lényegesen megváltoztak,

b) a kijelölt gondozási hely a gyermek érdekével ellentétes,

c) a gyermekotthon telephelye vagy a nevelőszülő lakóhelye megváltozik,

és ezért a gyermek nevelését az addigi ellátási formában már nem lehet, vagy megfelelő módon nem lehet biztosítani. A gyámhivatal a gondozási hely megváltoztatásáról soron kívül határoz. A határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható.

(4) A gyámhivatal a gyermek gondozási helyének azonnali hatállyal történő megváltoztatásáról fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatban dönthet, ha a gyermek érdekét korábbi gondozási helye súlyosan veszélyezteti.

(5) A gyám (hivatásos gyám) felmentése vagy elmozdítása esetén a gyámhivatal egyidejűleg új gyámot (hivatásos gyámot) rendel és - szükség esetén - meghatározza a gyermek új gondozási helyét.

(6) Gondozási helyen lévő gyermekként kell figyelembe venni azt a gyermeket is, aki átmenetileg tartózkodik a gondozási helyén kívül, így különösen, ha

a) kórházi kezelés alatt áll, vagy

b) diákotthonban, kollégiumban van, vagy

c) tanulmányai folytatása, illetve üdülés céljából 30 napot meghaladóan külföldön tartózkodik, vagy

d) előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztését vagy egyéb büntetését tölti.

(7) A gyermek tartózkodási helyének kijelöléséhez, illetve megváltoztatásához - a (6) bekezdés a) és d) pontjának kivételével - a gyám előzetesen beszerzi a gyámhivatal jóváhagyását. A (6) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott esetekben a gyám értesíti a gyámhivatalt a tartózkodási hely kijelöléséről vagy megváltozásáról.

(8) A gyámhivatal a (7) bekezdésben meghatározott kérelem jóváhagyásáról annak benyújtásától számított 5 munkanapon belül dönt. Ha a gyámhivatal 5 munkanap alatt nem foglal állást, a kérelmet jóváhagyottnak kell tekinteni. A gyámhivatal a gyám kérelmének jóváhagyását akkor tagadhatja meg, ha a tartózkodási hely kijelölése vagy megváltoztatása nem áll a gyermek érdekében.

XII. Fejezet

A gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló egyes gyermek gyámsága

A gyám kirendelése és jogállása

84. § (1) A gyámhivatal a gyermek részére gyámot rendel, ha

a) ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezte el a gyermeket, és pert indított a szülői felügyelet megszüntetése iránt,

b) átmeneti vagy tartós nevelésbe vette a gyermeket.

(2) Gyámi feladatokat lát el a nevelőszülő - feltéve, ha a gyámságot vállalja - továbbá a gyermekotthon vezetője. A miniszter által vezetett minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) speciális gyermekotthonának vezetője az otthonban elhelyezett gyermekek gyámjául nem rendelhető.

(3) A gyámhivatal a gyermek számára - a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat részéről erre kijelölt hivatásos gyámot rendel ki, ha

a) az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában helyezte el,

b) a nevelőszülő a gyámságot nem vállalta,

c) a szülő hozzájárult gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához és a gyermeket a gyámhivatal ideiglenesen a leendő örökbefogadó szülőnél helyezte el.

(4) Ha a nevelőszülői hálózatot nem állami szerv működteti, a gyámhivatal a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben a gyermek számára elsősorban a működtető által kijelölt hivatásos gyámot rendel ki.

(5) A hivatásos gyám egyidejűleg legfeljebb negyvennyolc gyermek gyámságát láthatja el.

85. § (1) Ha a gyámságot a 84. § (2) bekezdésében meghatározott gyám látja el, a gyámra az e törvényben meghatározott kivételekkel a Csjt. gyámságra vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

(2) Ha a gyámi feladatokat a gyámhivatal által kirendelt nevelőszülő vagy a gyermekotthon vezetője látja el, a gyám a gyermek gondozója, nevelője, törvényes képviselője és ha a gyámhivatal a nevelőszülőt erre

felhatalmazta - vagyonának a kezelője.

(3) A gyámsággal járó jogok és kötelességek - ha a gondozás-nevelés megkezdését a gyermek tartózkodási helye nem akadályozza - a gyámot a kirendelő határozat közlését követő naptól kezdve illetik meg, illetve terhelik.

(4) A gyám tevékenységét a gyámhivatal irányítja és felügyeli, feladatainak ellátásához a területi gyermekvédelmi szakszolgálat segítséget nyújt.

(5) A gyám működéséről, a gyámsága alatt álló gyermek ügyeiről félévente írásban köteles tájékoztatást adni a gyámhivatalnak. E tájékoztatási kötelezettség nem érinti a törvény szerinti számadási kötelezettséget.

(6) Ha a gyámhivatal a gyámot tisztségéből elmozdítja, vagy azonnali hatállyal felfüggeszti, ezen határozatával egyidejűleg új gyámot rendel, és - szükség esetén - meghatározza a gyermek új gondozási helyét.

A gyermek gondozása és nevelése

86. § (1) A gyám elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, nevelését, és gondoskodik a gyermek teljes körű ellátásáról.

(2) Ha a gyám jogkörét nevelőszülő látja el, a nevelőszülő a gyermeket a saját háztartásában gondozza és neveli.

(3) A gyámot a gyermek elhelyezésének joga nem illeti meg, és a gyermek 83. § (6) bekezdésének b) és c) pontja szerinti tartózkodási helyét csak a gyámhivatal engedélyével változtathatja meg.

(4) A gyám a gyermekkel közösen választja meg a gyermek életpályáját, figyelembe véve az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének véleményét, a gyermek képességeit, egyéb körülményeit. Az életpálya kijelölésével kapcsolatos vitában a gyámhivatal dönt.

A gyermek képviselése

87. § (1) A gyám joga és kötelessége, hogy a gyermeket személyi és - ha erre a nevelőszülőt a gyámhivatal felhatalmazta - vagyoni ügyeiben képviselje.

(2) A gyám nem adhat hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához. A gyám jognyilatkozatainak érvényességéhez szükséges a gyámhivatal jóváhagyása, ha a jognyilatkozat a gyermek családi jogállására és az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik.

(3) A gyám kötelessége az otthonteremtési támogatás, valamint az utógondozói ellátás iránti igény benyújtásának figyelemmel kísérése és segítése.

(4) A gyámhivatal a gyermek vagy a gyám kérésére, továbbá hivatalból eseti gondnokot rendel ki a gyermek képviselőjének ellátására, ha a gyám, mint törvényes képviselő, a gyermeket a Csjt. szerint nem képviselheti, vagy ha a különleges szakértelmet igénylő ügyekben a gyám nem vállalkozik a gyermek képviselőjének ellátására. Nem minősül különleges szakértelmet igénylő ügynek a gyermeket megillető családi pótlék, iskoláztatási támogatás, illetve árvaellátás igénylése, valamint annak gyámhatósági betétben való elhelyezése és kezelése.

(5) A gyámhivatal a (4) bekezdésben foglalt eseti gondnokot elsősorban a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnak, illetve - ha a gyermekotthont vagy nevelőszülői hálózatot nem állami szerv tartja fenn,

illetve működteti - a működtetőnek ezzel a munkakörrel megbízott munkatársai közül jelöli ki.

(6) A gyám nem képviselheti a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban. A gyermek képviselőjeként a gyámhivatal a gyermekjogi képviselőt rendeli ki.

(7) Ha a nevelőszülő a gyermek gyámja, a gyám nem képviselheti a gyermeket annak örökbefogadhatóvá nyilvánítására irányuló eljárásban. Ebben az esetben a gyermek képviselőjében a gyámhivatal által kirendelt eseti gondnok jár el.

A gyermek vagyonának kezelése

88. § (1) Ha a gyámságot nevelőszülő látja el, a gyámhivatal a gyámot kérésére felhatalmazhatja a gyermek vagyonának kezelésével járó feladatok ellátására is.

(2) Nem szükséges a gyámhivatal felhatalmazása az olyan jognyilatkozat érvényességéhez, amely a mindennapi élet szokásos szükségleteit biztosító kisebb jelentőségű szerződések megkötésére irányul.

(3) A gyámhivatal vagyonkezelésre vonatkozó felhatalmazása a vagyon egészére vagy az ügyeknek meghatározott csoportjára vonatkozhat.

(4) A gyermek vagyonának kezelésére felhatalmazott gyám joga és kötelessége, hogy feladatkörében védje a gyermek érdekeit, gondoskodik a vagyon megfelelő hasznosításáról, és a rendes vagyonkezelés szabályai szerint intézze ügyeit.

(5) A gyám a gyermek vagyonát leltár alapján veszi át.

(6) A gyermek saját keresményéből a nevelőszülői háztartás költségeihez nem köteles hozzájárulni, a gyám a működése során felmerült kiadásainak megtérítését a gyermektől nem igényelheti.

89. § (1) Ha a gyámhivatal a gyámot nem hatalmazta fel a gyermek vagyonának kezelésével járó feladatok ellátására, a gyermek részére vagyonkezelő eseti gondnokot rendel elsősorban a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnak, illetve - ha a gyermekotthon vagy a nevelőszülői hálózatot nem állami szerv tartja fenn, illetve működteti - a működtetőnek ezzel a munkakörrel megbízott dolgozói közül.

(2) A gyámhivatal elbírálja a gyám, illetve a vagyonkezelő eseti gondnok eseti, rendes, valamint végszámadását.

A hivatásos gyám jogállása

90. § Ha a gyámságot a 84. § (3) bekezdésében meghatározott hivatásos gyám látja el, feladataira a 85. § (3)-(8) bekezdésében, valamint a 91. §-ban meghatározott kivételekkel a Csjt. gyámságra vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

91. § (1) Ha a gyám jogkörét a hivatásos gyám látja el, a gyermek gondozásával és nevelésével kapcsolatos feladatokat a nevelőszülő, gyermekotthon, fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthona biztosítja.

(2) A hivatásos gyámot a gyermek elhelyezésének joga nem illeti meg, és a gyermek 83. § (6) bekezdésének b) és c) pontja szerinti tartózkodási helyét csak a gyámhivatal engedélyével változtathatja meg.

(3) A gyámhivatal hivatalból, továbbá a hivatásos gyám kérésére eseti gondnokot rendel ki a gyermek képviselőjének ellátására, ha a hivatásos gyám, mint törvényes képviselő, a gyermeket a Csjt. szerint nem képviselheti.

(4) A hivatásos gyám kötelessége az otthonteremtési támogatás, valamint az utógondozói ellátás iránti igény benyújtásának segítése és figyelemmel kísérése.

(5) A hivatásos gyám a működése során felmerült kiadásainak megtérítését a gyermektől nem igényelheti.

XIII. Fejezet

Utógondozás

92. § (1) Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri.

(2) Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

(3) A gyermek utógondozását a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat, a fiatal felnőtt utógondozását a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózatot működtető vagy - az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek esetén - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat látja el.

(4) Az utógondozás feladatainak ellátásába önkéntesek, társadalmi szervezetek, alapítványok és egyházi jogi személyek is bevonhatók.

(5) A gyámhivatal az utógondozást az otthonteremtési támogatás iránti kérelem előterjesztésekor ismételten elrendeli, melynek során elsősorban a fiatal felnőtt volt utógondozóját, ha ez nem lehetséges, a fiatal felnőtt lakóhelye szerinti területi gyermekvédelmi szakszolgálat utógondozóját rendeli ki.

(6) A gyámhivatal az utógondozást az annak időtartama alatt nyújtott otthonteremtési támogatás elszámolásának időpontjáig meghosszabbítja.

Utógondozói ellátás

93. § (1) A gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám (hivatásos gyám) javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

a) létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy

b) a nappali oktatás munkarendje szerint, vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, vagy

c) szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

d)

(2) Az utógondozói ellátását a fiatal felnőtt huszonegyedik évének betöltéséig kérheti.

(3) Az (1) bekezdés a) és d) pontjának alkalmazásában akkor nem biztosított a fiatal felnőtt létfenntartása, ha

- a) a havi jövedelme az öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszorosát nem haladja meg, vagy
- b) a nagykorúvá válásának időpontjában a rendelkezésére bocsátott készpénzvagyonának értéke az öregségi nyugdíj legkisebb összegének negyvenszeresét nem haladja meg,

feltéve, ha lakhatása saját vagy közeli hozzátartozója lakókörnyezetében nem megoldható.

(4) Az otthonteremtési támogatásban részesült fiatal felnőtt utógondozói ellátását a gyámhivatal akkor rendeli el, ha a fiatal felnőtt létfenntartását vagy lakhatását veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került.

(5) Az utógondozói ellátás elrendelése előtt a gyámhivatal megkéri az ellátást biztosító nevelőszülő, gyermekotthon, utógondozói otthon befogadó nyilatkozatát vagy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat külső férőhelyre vonatkozó nyilatkozatát. A befogadó nyilatkozat megtagadása esetén a gyámhivatal köteles kikérni az intézmény érdekképviselői fórumának véleményét.

(6) Az utógondozói ellátás a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltéséig ismételten elrendelhető. Nincs helye az ismételt elrendelésnek, ha az utógondozói ellátás megszüntetésére a (10) bekezdés c) vagy d) pontjában foglaltak miatt került sor, és a megszüntető határozat jogerőre emelkedésétől számított egy év még nem telt el.

(7) Az utógondozói ellátásban részesülő, tanintézményben nappali tagozaton tanulmányokat nem folytató munkaképes fiatal felnőtt köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

(8) Az utógondozói ellátást nyújtó az utógondozói ellátásról szóló gyámhivatali határozat közlésétől számított 10 munkanapon belül megkeresi a gyámhivatalt, és kezdeményezi az ellátás megszüntetését, ha a fiatal felnőtt az ellátást nem veszi igénybe, és ennek okáról nem értesíti az ellátást nyújtót.

(9) Megszűnik az utógondozói ellátás

a) a fiatal felnőttnek, az ellátás megszüntetésére vonatkozó bejelentését követő - a házirendben meghatározott - idő elteltével,

b) a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltésével, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb huszonötödik évének betöltésével.

(10) A gyámhivatal az utógondozói ellátást megszünteti, ha a fiatal felnőtt

a) ellátásának feltételei már nem állnak fenn,

b) ellátását szociális bentlakásos intézmény biztosítja,

c) a nevelőszülőjével vagy más utógondozói ellátást nyújtóval szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít,

d) a házirendet többször súlyosan megsérti és az ellátás megszüntetésével az intézmény érdekképviselői fóruma is egyetért.

NEGYEDIK RÉSZ

A GYERMEKVEDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA ÉS IRÁNYÍTÁSA

XIV. Fejezet

A helyi önkormányzat feladatai

A települési önkormányzat feladatai

94. § (1) A települési önkormányzat, fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

(2) A települési önkormányzat az e törvényben foglaltak szerint biztosítja a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében - a (3)-(4) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével - a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

(3) Az a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat, amelynek területén

a) tízezernél több állandó lakos él, bölcsődét,

b) húszezernél több állandó lakos él, az a) pontban meghatározottak mellett gyermekek átmeneti otthonát,

c) harmincezernél több állandó lakos él, az a) és b) pontokban meghatározottak mellett családok átmeneti otthonát,

d) negyvenezernél több állandó lakos él, az a)-c) pontokban meghatározottak mellett gyermekjóléti központot [40. § (3) bek.]

köteles működtetni.

(4) A megyei jogú város lakosságától függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni.

(5) A települési önkormányzat által fenntartott intézmények ellátási területe a település lakosságára terjed ki, kivéve, ha az intézményt társulás keretében közösen tartják fenn, vagy ha az ellátást szerződésben vállalta más önkormányzat lakosságára is kiterjedően.

(6) Ha az intézmény ellátási területe a fenntartó önkormányzat illetékességi területét meghaladja, - eltérő megállapodás hiányában - az ellátást valamennyi jogosult számára azonos feltételek szerint kell biztosítani. E rendelkezést kell alkalmazni az ellátás megszüntetése esetén is.

(7) Az intézményt fenntartó önkormányzat az intézménnyel nem rendelkező önkormányzat kérésére az ellátást nem tagadhatja meg, ha e törvény hatálybalépésekor vagy külön megállapodásuk alapján már biztosított ellátást.

94/A. § A települési önkormányzatok a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat, különösen a bölcsőde, a gyermekek átmeneti otthona, a családok átmeneti otthona és a gyermekjóléti központ működtetését a külön jogszabályban meghatározott többcélú kistérségi társulás útján is biztosíthatják.

A megyei, fővárosi és megyei jogú városi önkormányzat feladatai

95. § (1) A megyei, a fővárosi és - a 94. § (2) bekezdésében meghatározott feladatain túl - a megyei jogú

városi önkormányzat az e törvényben foglaltak szerint biztosítja az otthont nyújtó ellátást és az utógondozói ellátást, a megyei, a fővárosi önkormányzat a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást.

(2) A megyei, a fővárosi önkormányzat által fenntartott otthont nyújtó, valamint utógondozói ellátást biztosító intézmények ellátási területe - a megyei jogú város területének kivételével - a megyére, illetve a fővárosra terjed ki.

(3) A fővárosi önkormányzat és a fővárosi kerületi önkormányzat között létrejött megállapodás arról is rendelkezhet, hogy a fővárosi önkormányzat gondoskodik a gyermekek átmeneti gondozásának e törvényben meghatározott formájáról.

A feladatok ellátásának módja

96. § (1) A helyi önkormányzat az e törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátást a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 81. § (1) bekezdése szerint, valamint a több önkormányzat illetékességi területére kiterjedő intézményi ellátási kötelezettségnek és a 94/A. §-nak a figyelembevételével más szervvel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve társulásban biztosítja.

(2) Az intézmények ellátási területének meghatározásánál tekintettel kell lenni arra is, hogy az intézmény és az ellátottak lakóhelye közötti távolság lehetőleg ne haladja meg az ötven km-t.

(3) Többcélú intézmény akkor létesíthető, ha a létesítés és működés anyagi, személyi és tárgyi feltételei valamennyi feladat ellátásához külön-külön biztosítva vannak.

(4) A közös igazgatású gyermekjóléti és/vagy gyermekvédelmi intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú intézmények feladatát látja el.

(5) A (4) bekezdés szerinti intézményben a gyermek ellátásához és neveléséhez kapcsolódó nem gyermekjóléti és nem gyermekvédelmi tevékenységet ellátó intézményegység is működhet, különösen családsegítő szolgálat, illetve családvédelmi szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, továbbá óvodai vagy általános iskolai nevelést, oktatást, kollégiumi ellátást, nevelési tanácsadást végző intézményegység.

(6) A helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít, amelyet a képviselő-testület, illetve a közgyűlés megtárgyal. Az értékelést meg kell küldeni a gyámhivatalnak. A gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

(7) A fenntartó kezdeményezi a gyámhivatalnál a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó működési engedéllyel rendelkező gyermekjóléti szolgálatok és lakásotthonok közül a módszertani feladatokat ellátó intézmény kijelölését, azzal, hogy ellátási típusonként a megyében egy, a fővárosban két módszertani intézet működhet. A kijelölés ötévi időtartamra szól, amelynek elteltét követően az intézmény ismételtén kijelölhető.

(8) A miniszter - pályázat útján, a fenntartó egyetértésével

a) a gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények, illetve a gyermekotthonok közül regionális módszertani feladatokat ellátó intézményt,

b) az átmeneti gondozást biztosító otthonok, a nevelőszülői hálózatok, a speciális gyermekotthonok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, illetve a gyermekjóléti és gyermekvédelmi innovatív szolgáltatást alaptevékenységként végző, jogi személyiséggel és működési engedéllyel rendelkező szervezetek közül országos hatáskörrel módszertani feladatokat ellátó intézményt

jelöl ki. A kijelölés ötévi időtartamra szól, amelynek elteltét követően az intézmény ismételten kijelölhető.

(9) A kijelölt módszertani intézmény feladatkörében

a) részt vesz a minőségfejlesztési elvek kidolgozásában,

b) a kijelölt feladatok tekintetében ajánlásokat készít a hatékonyabb szolgáltatási módszerek alkalmazására,

c) szakmai tanácsadással segíti a kijelölt feladatok tekintetében a területén levő gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai munkáját,

d) szakértőként közreműködik a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai ellenőrzésében, a szakmai programok értékelésében,

e) kezdeményezi a gyermekvédelmi rendszerben dolgozók továbbképzését és tapasztalatszerését.

Ellátási szerződés

97. § (1) Az e törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátást vagy egyes körülhatárolható és elkülöníthető feladatok ellátását a helyi önkormányzat, valamint az állami szerv nem állami szervvel kötött ellátási szerződés útján is biztosíthatja.

(2) Ha az ellátási szerződés alapján a feladat ellátásában vallási vagy világnézeti elkötelezettségű nem állami szerv működik közre, a megállapodás megkötése nem mentesíti a helyi önkormányzatot, valamint az állami szervet a feladatellátási kötelezettség alól azon gyermek tekintetében, akinek szülője nem kívánja a nem állami szerv szolgáltatását igénybe venni.

(3) Az ellátási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg azzal, hogy a szerződés az Szt. 121. §-ában meghatározottakon túl tartalmazza

a) azt az időszakot, amelyre a szerződést kötötték, amely időszak a bentlakásos gyermekintézmény esetén nem lehet kevesebb 5 évnél,

b) a szolgáltatást végző nem állami szerv nyilatkozatát a nyilvántartási kötelezettség, az adatkezelés és az adatvédelem szabályainak ismeretére és betartására.

(4) Az ellátási szerződés létrejöttét a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

(5) A helyi önkormányzat képviselő-testülete az ellátási szerződés megkötésének, a szerződés módosításának, illetve megszüntetésének jogát nem ruházhatja át.

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működésének engedélyezése

98. § (1) Az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltétellel rendelkező bármely, az 5. § s) pontja szerinti természetes személy, jogi személy és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság folytathat gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet, illetve ennek érdekében intézményt létesíthet, helyettes szülőt foglalkoztathat, illetve helyettes szülői vagy nevelőszülői hálózatot

működtethet.

(2) A gyermekvédelmi szolgáltatás keretében nem végezhető olyan szolgáltató tevékenység, amelyet jogszabály kizárólagosan állami szerv hatáskörébe utal.

99. § (1) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységnek meg kell felelnie az e törvényben és a szakmai szabályokban foglalt követelményeknek.

(2) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység keretében szolgáltatást csak a külön jogszabályban meghatározott képesítésű személy végezhet.

100. § (1) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység működési engedélyhez kötött. A működési engedélyezés részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

(2) A működési engedély kiadásáról - a fenntartó kérelmére - a működést engedélyező szerv dönt. A működési engedély kiadásával, módosításával és visszavonásával kapcsolatos eljárás illetékmentes.

(3) A működést engedélyező szerv ellenőrzi, hogy a szolgáltató tevékenységet a működési engedélyben és a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően végzik-e.

(4) A működést engedélyező szerv - külön jogszabályban foglaltak szerint - a működési engedélyt visszavonja, ha a szolgáltató tevékenység nem felel meg a jogszabályokban, illetve a működési engedélyben foglaltaknak.

(5) Az otthont nyújtó ellátás nevelőszülő, illetve gyermekotthon által történő biztosítása esetén az ellátottak száma éves átlagban nem haladhatja meg a fenntartó által működtetett - a működési engedélyben meghatározott - nevelőszülői, illetve gyermekotthoni összférőhelyszám 100%-át.

XV. Fejezet

A miniszter feladatai

101. § (1) A miniszter ellátja a gyermekek védelmét biztosító feladatok ágazati irányítását.

(2) A miniszter az (1) bekezdésben foglalt ágazati irányító jogkörében

a) meghatározza a gyermekek védelmét biztosító feladatok szakmai, képesítési követelményeit, a feladatok törvényességi és szakmai ellenőrzési rendjét,

b) létrehozza és fenntartja az országos szakmai intézeteket, kollégiumokat,

c) ellátja a gyámhivatalok szakmai felügyeletével és irányításával kapcsolatos feladatokat,

d) kijelöli az országos és regionális módszertani feladatokat ellátó intézményeket,

e) biztosítja a gyermekek védelmét szolgáló tudományos kutatások és nemzetközi kapcsolatok fejlesztési feltételeit,

f) kezdeményezi - az érintett miniszterekkel együttműködve - a külföldön ellátatlanul maradt magyar állampolgárságú gyermekekről való gondoskodás iránti intézkedések megtételét,

g) összehangolja és szervezi a gyermekek védelmét biztosító rendszer irányításához és egységes

működéséhez szükséges nyilvántartási és információs rendszert,

h) gondoskodik az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság működéséről,

i)

j) gondoskodik az országos örökbefogadási nyilvántartás működtetéséről.

(3) A miniszter gondoskodik az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett

a) súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő, továbbá

b) akut orvosi ellátást nem igénylő - egyedi gondozásra szoruló - szerzett immunhiányos tünetegyüttesben szenvedő gyermekek ellátásának feltételeiről,

feltéve, ha - az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság véleménye alapján - a gondozásuk máshol nem biztosítható vagy ha külön elhelyezésük szükséges. Ennek érdekében speciális gyermekotthonokat tart fenn.

(4) A miniszter megszervezi a szülői felügyelet nélkül Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárságú gyermek ellátását, és ennek érdekében - ha a külön jogszabály alapján számára kötelező tartózkodási helyként gyermekvédelmi intézményt kell kijelölni - gyermekotthont tarthat fenn.

(5) A miniszter gondoskodik a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt vagy oda előzetes letartóztatásba helyezett fiatalok bünelkövetők nevelésének feltételeiről, ennek érdekében javítóintézeteket tart fenn és - a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel együttesen - ellátja a felügyeletükkel kapcsolatos feladatokat.

(6)

Hivatásos gondnokok képzésével, továbbképzésével kapcsolatos nyilvántartás

102. § (1)

(2) A hivatásos gondnoki feladatokat vállaló személy képzését, illetve a hivatásos gondnok továbbképzését a gyámhivatal szervezi.

(3) A hivatásos gondnoki képzésben, továbbképzésben eredményesen részt vett személy adatait a Kormány által kijelölt szerv veszi nyilvántartásba. A nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:

a) a hivatásos gondnok természetes személyazonosító adatai;

b) a munkahely megnevezése és címe;

c) a foglalkoztatás kezdő időpontja;

d) a képzésről kiállított bizonyítvány száma, a kiállítás helye és időpontja, továbbá a kiállító intézmény megnevezése;

e) a jogszabály által előírt továbbképzés elvégzésének adatai.

(4) A gyámhivatal bejelenti a nyilvántartást vezető szervnek

- a) a hivatásos gondnok foglalkoztatását a (3) bekezdésben megjelölt adatok közlésével, továbbá
- b) a nyilvántartásba vett adatokban bekövetkezett változást.

A gyámhivatal az adatbejelentést a foglalkoztatás megkezdésétől, illetőleg az adatváltozás időpontjától számított 30 napon belül teszi meg.

(5) A Kormány által kijelölt szerv törli a nyilvántartásából annak a hivatásos gondnoknak az adatait,

- a) aki elhunyt,
- b) akivel szemben tevékenységének ellátása során törvényben meghatározott kizáró ok keletkezik,
- c) akinek már nem áll fenn munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya, illetve egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonya az őt kirendelő gyámhivatal székhelye szerinti települési önkormányzattal.

(6) A nyilvántartásból adatok a nyilvántartásba vett személy, a gyámhivatal, továbbá tudományos, statisztikai feldolgozást végzők részére - az adatvédelmi jogszabályok megtartásával - továbbíthatók.

103. §

Az országos szakértői névjegyzék

103/A. § (1) Az országos szakértői névjegyzék (a továbbiakban: Névjegyzék) - a gyermekvédelmi és szociálpolitikai szakértők nyilvántartása céljából - azoknak a személyeknek a (2) bekezdés szerinti adatait tartalmazza, akik részt vehetnek a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, illetve szociális szolgáltató tevékenységet végzők szakmai ellenőrzésében, a szakmai programok értékelésében, a gyermekjóléti alapellátásokkal, gyermekvédelmi szakellátásokkal, illetve a szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos pályázatok értékelésében és ellenőrzésében, továbbá a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásban a gyermek személyiségével kapcsolatos, illetve a szociális igazgatási eljárás során felmerülő - különleges szakértelmet igénylő - jelentős tény vagy körülmény megítélésében.

(2) A Névjegyzék tartalmazza a szakértő

- a) természetes személyazonosító adatait, lakcímét, értesítési címét, valamint - ha a szakértő hozzájárult a névjegyzékben való szerepeltetéséhez - egyéb elérhetőségét (telefonszám, e-mail cím),
- b) munkahelyének és munkakörének megnevezését, munkahelyének címét, telefonszámát,
- c) iskolai végzettségének, szakképzettségének, szakképesítésének megnevezését, az erről kiállított oklevél, bizonyítvány számát, a kiállítás helyét és időpontját, a kiállító intézmény megnevezését,
- d) szakvizsgájának, egyetemi doktori címének vagy tudományos fokozatának megnevezését, az erről kiállított okirat számát, a kiállítás helyét és időpontját, a kiállító intézmény megnevezését,
- e) szakterületének(einek) megnevezését,
- f) Névjegyzéken tartásának kezdő időpontját és időtartamát,
- g) felkészítő képzésen, továbbképzésen való részvételének időpontját,
- h) szakmai tevékenységének leírását,

i) szakértői tevékenysége szüneteltetésének, illetve felfüggesztésének kezdő időpontját és időtartamát.

(3) A Névjegyzékbe az vehető fel, aki a külön jogszabályban meghatározott szakirányú felsőfokú végzettséggel vagy felsőfokú szakképesítéssel, továbbá szakterületén szerzett legalább ötéves gyakorlattal rendelkezik, szakterületének elismert képviselője, a bűnügyi nyilvántartás büntetett előéletűeket tartalmazó adatállományában nyilvántartottként nem szerepel és a szakértői tevékenység végzésével összefüggő foglalkozás gyakorlásától nincs eltiltva.

(4) A Kormány által kijelölt szerv gondoskodik a Névjegyzék vezetéséről.

(5) A Névjegyzékben szereplő adatokból - szakterületenkénti tagolásban - a Kormány által kijelölt szerv a honlapján közzéteszi a szakértő

a) születési vagy házassági nevét,

b) értesítési címét,

c) egyéb elérhetőségét, ha hozzájárult annak közzétételéhez,

d) iskolai végzettségét, szakképzettségét, szakképesítését, szakvizsgájának, egyetemi doktori címének, illetve tudományos fokozatának megnevezését,

e) szakmai tevékenységének leírását,

f) Névjegyzéken tartásának kezdő időpontját és időtartamát.

(6) A Kormány által kijelölt szerv az adatokat a szakértőnek a Névjegyzékből való kikerülése időpontjától számított 5 évig kezeli, ezt követően az adatokat törli. A Névjegyzékben szereplő szakértők adatait a Névjegyzékből kikerült szakértők adataitól elkülönítetten kell kezelni.

XVI. Fejezet

A fenntartó feladat- és jogköre

104. § (1) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény fenntartója

a) dönt az intézmény alapító okiratáról, gazdálkodási köréről, átszervezéséről, megszüntetéséről, tevékenységi körének módosításáról, nevének megállapításáról,

b) meghatározza az intézmény költségvetését, valamint az intézményi térítési díjat,

c) ellenőrzi az intézmény gazdálkodását és működésének törvényességét,

d) jóváhagyja az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, szakmai programját,

e) ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét, a szakmai program végrehajtását, valamint a gazdálkodás szabályszerűségét és hatékonyságát,

f) gondoskodik a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről,

g) gyakorolja az intézmény vezetője tekintetében a munkáltatói jogokat,

h) gondoskodik az érdek-képviselői fórum megalakításának feltételeiről,

i) kikéri a gyámhivatal véleményét az intézmény működését érintő lényeges döntés meghozatala előtt, így különösen az intézmény fenntartását érintő változások, az intézmény átszervezésének, megszüntetésének, feladatkörének megváltoztatása esetén,

j) kivizsgálja a 36. § (2) bekezdése alapján hozzá érkező panaszokat és szükség esetén intézkedik a panaszt kiváltó okok megszüntetése iránt, és a megtett intézkedéséről tájékoztatja a működést engedélyező szervet.

(2) Az állami és nem állami intézmény fenntartója a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyását akkor tagadhatja meg, ha az jogszabályt sért. A szakmai program jóváhagyását akkor tagadhatja meg, ha az nem felel meg az e törvényben, valamint a szakmai jogszabályokban előírt követelményeknek.

(3) A fenntartó a törvényesség biztosítása érdekében ellenőrzi a házirend, valamint más belső szabályzatok jogszerűségét. Az ellenőrzés eredményeképpen az állami és nem állami fenntartó felhívja az intézmény vezetőjét a jogszabálysértés orvoslására, illetve annak eredménytelensége esetén a jogsértő házirendet vagy más belső szabályzatot megsemmisíti.

(4) Az állami és nem állami intézmény fenntartója a szakmai munka eredményességét különösen a Névjegyzékben szereplő szakértő által készített szakértői vélemény, a gyámhivatal szakmai ellenőrzése, illetve az intézmény által készített beszámoló alapján értékeli.

(5) Az állami és nem állami intézmény évenként egy alkalommal kötelezhető arra, hogy tevékenységéről átfogó, szakmai és pénzügyi beszámolót adjon.

(6) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó intézmény egyházi fenntartója az (1) bekezdés a), b), f), g), i) pontjában meghatározott feladatokon túl gondoskodik az intézmény

a) szervezeti és működési szabályzatának, szakmai programjának elkészítéséről,

b) gazdálkodásának és működésének törvényességéről.

(7) A fenntartónak a (3) és (5) bekezdésben megfogalmazott jogköre nem sértheti az intézmény szakmai programjában meghatározott önállóságát.

(8) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény fenntartója a gyámhivatal számára hozzáférhetővé teszi azokat az információkat, amelyek az intézmény működését érintő lényeges fenntartói döntés meghozatalához rendelkezésére állnak. A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény fenntartójának az intézmény működését érintő lényeges döntés meghozatala előtt úgy kell a gyámhivatal véleményét kikérnie, hogy a gyámhivatalnak - a szükséges információk hozzáférhetővé tételének napjától számítva - legalább 10 munkanap álljon rendelkezésre véleménye kialakításához.

ÖTÖDIK RÉSZ

A GYERMEKVÉDELMI ÉS GYÁMÜGYI IGAZGATÁS SZERVEZETE ÉS EGYES ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

XVII. Fejezet

A gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás szervei

105. § (1) Az e törvényben meghatározott gyámügyi feladatok, továbbá a gyermekek védelmét biztosító ellátórendszer működésének ellenőrzése állami feladat.

(2) Az állam az (1) bekezdésben meghatározott feladatokat a települési önkormányzat jegyzője és a gyámhivatal útján látja el.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatok felügyeletét a miniszter gyakorolja.

106. §

XVIII. Fejezet

107. §

XIX. Fejezet

108. §

109-117. §

118-120. §

121. § (1)

(2) A helyi önkormányzat köteles előzetesen kikérni a gyámhivatal véleményét, ha

a) személyes gondoskodást nyújtó intézményt kíván megszüntetni, illetőleg annak ellátási területét vagy az ellátási kötelezettség terjedelmét változtatja meg,

b) az ellátórendszer működését szolgáló vagyont más célra kívánja felhasználni,

c) az e törvényben vagy külön jogszabályban nem szabályozott új ellátást kíván bevezetni.

122. §

XX. Fejezet

A gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás főbb szabályai

123. §

124. §

125. § (1) Bármely települési önkormányzat képviselő-testülete az arra rászoruló gyermek részére rendkívüli gyermekvédelmi támogatást biztosít, ha ennek hiányában a késelem a gyermek életét, testi épségét veszélyeztetné. Az ellátást biztosító települési önkormányzat haladéktalanul értesíti az illetékes települési önkormányzatot, amelytől követelheti a kifizetett támogatás megtérítését.

(2)-(14)

126. §

Egyéb eljárási szabályok

127. § (1) A települési önkormányzat jegyzője vagy a gyámhivatal - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - a hatáskörébe tartozó ügyekben az eljárást hivatalból is megindíthatja.

(2) A gyámhatósági eljárásban a 128. § (2)-(3) bekezdése szerinti esetekben kizárt elektronikus úton a kapcsolattartás.

(3) A 15. § (1)-(4) bekezdése szerinti ellátásokkal és intézkedésekkel kapcsolatos eljárásokban hirdetményi úton történő közlésnek nincs helye. A 15. § (1)-(4) bekezdése szerinti ellátásokkal és intézkedésekkel kapcsolatos eljárásokban azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény szerint hirdetményi közlésnek lenne helye, kézbesítési ügygondnokot kell kirendelni.

(4) A gyámügyi és gyermekvédelmi eljárásban hozott döntés - a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység működésének engedélyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos döntés kivételével - nem nyilvános.

128. § (1) A gyámügyi eljárásban meg kell hallgatni a szülőt és más törvényes képviselőt, a gondozót, a korlátozottan cselekvőképes személyt és az ítélőképessége birtokában levő cselekvőképtelen gyermeket, továbbá minden esetben azt, akivel szemben kötelezettséget kívánnak megállapítani, valamint - szükség szerint - a gyermek más közeli hozzátartozóit. A meghallgatást mellőzni lehet, ha a meghallgatás miatti késedelem elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna.

(2) Ha jogszabály a gyermek személyi ügyeiben a törvényes képviselő eljárását vagy nyilatkozatát írja elő, a szülői felügyeletet együttesen gyakorló mindkét szülőnek személyesen kell eljárnia, illetőleg személyesen kell nyilatkoznia.

(3) A kapcsolattartással, a kiskorú házasságkötésének engedélyezésével, az örökbefogadással, a családi jogállással, a szülői ház elhagyásával, a családbafogadással és a gyámsággal, gondnoksággal kapcsolatos jognyilatkozatokat csak személyesen lehet megtenni, valamint, ha a tényállás tisztázása érdekében a gyámhatóság tárgyalást tart, azon személyesen kell megjelenni.

(4)-(5)

129. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete, jegyzője és a gyámhivatal (a továbbiakban együtt: eljáró szerv) az eljárásban mindenkor vizsgálja a kérelmező állampolgárságát, jogállását, valamint személyes jogát.

(2) Az eljáró szerv az ellátásra való jogosultság elbírálásához a kérelmezőt kötelezheti arra, hogy családja vagyoni, jövedelmi viszonyairól nyilatkozzék, illetve azokat igazolja.

(3) A gyermek szülője és más törvényes képviselője, gondozója kötelezhető arra, hogy saját vagy gyermeke egészségi állapotáról, munkavégzéséről, tanulói, hallgatói jogviszonyáról nyilatkozzék, azokat igazolja.

(4) A gyámhivatal eljárása során kezdeményezheti az illetékes háziorvosnál - súlyos veszélyeztetés esetén bármely orvosnál - betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát.

130. § (1) Ha az eljáró szerv a kérelmező vagyoni, szociális, egészségügyi, kulturális, lakás- vagy egyéb körülményeinek tisztázására helyszíni szemlét tart, az ügyre vonatkozó lényeges nyilatkozatokat és a megállapításokat jegyzőkönyvben (a továbbiakban: környezettanulmány) rögzíti.

(2) Az eljáró szerv az eljárásban felhasználhat más hatóság, illetőleg családvédelemmel foglalkozó más szerv vagy személy által készített környezettanulmányt is, feltéve, hogy annak elkészítése óta 6 hónap még nem telt el.

(3) A gyámhivatal megkeresheti a települési önkormányzat jegyzőjét, hogy a kérelmezőnek az (1) bekezdésben megjelölt körülményeiről készítsen környezettanulmányt.

(4) Az eljáró szerv a bíróság és az ügyészség megkeresésére környezettanulmányt készít.

(5) Az ellátásban részesülő az ellátásra való jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról 15 napon belül értesíti az eljáró szervet.

(6)

130/A. § A gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

a) a hatóság és az ügyfél bármilyen módon tarthat kapcsolatot,

b) ha környezettanulmányra van szükség, azt haladéktalanul el kell készíteni,

c) a helyszíni szemle a lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával, az ott tartózkodó személyek akarata ellenére is megtartható.

131. § (1) A helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó ellátásoknál az igazolás és a nyilatkozat tartalmát, benyújtásának részletes szabályait, az elbírálás részletes szempontjait, a jövedelemszámításnál irányadó időszakot a helyi önkormányzat rendeletben szabályozza.

(2) A jövedelemszámításnál irányadó időszak - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - az Szt. 10. §-ának (2)-(5) bekezdése szerint kerül megállapításra.

(3) A pénzbeli és természetbeni ellátás - jogerős megállapítása esetén - a kérelem benyújtásától esedékes.

(4) Ha a helyi önkormányzat vagy annak jegyzője hivatalos tudomása vagy környezettanulmány lefolytatása alapján a kérelmező életkörülményeire tekintettel a 129. § (2) bekezdése szerinti jövedelemnyilatkozatban foglaltakat vitatja, felhívhatja a kérelmezőt az általa lakott lakás, illetve saját és vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója tulajdonában álló vagyon fenntartási költségeit igazoló dokumentumok benyújtására. Abban az esetben, ha a fenntartási költségek meghaladják a jövedelemnyilatkozatban szereplő jövedelem 70%-át, a valós jövedelem az igazolt fenntartási költségek figyelembevételével kerül megállapításra.

(5) A települési önkormányzat képviselő-testülete, jegyzője, illetve a gyámhivatal megkeresésére az állami adóhatóság 10 munkanapon belül köteles közölni a pénzbeli ellátást igénylő szülő vagy más törvényes képviselő, valamint - írásbeli felhatalmazás alapján - az egy főre jutó havi jövedelem kiszámításánál figyelembe veendő, a 19. § (4) bekezdése szerinti közeli hozzátartozó személyi jövedelemadójának alapját.

132. § (1) Ha az ügyben a gyermek személyiségével kapcsolatos jelentős tény vagy körülmény megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőként elsősorban nevelési tanácsadót, szakértő- és

rehabilitációs bizottságot, pszichiátriai szakellátó intézményt vagy családvédelemmel foglalkozó szervet, illetve szakértői névjegyzékbe felvett személyt kell megkeresni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal arra kötelezi a szülőt, a törvényes képviselőt vagy az egyéb ügyfelet, hogy a gyermekkel keresse fel a szakértőként kirendelt szervet vagy személyt, és közreműködésével, szakértői vizsgálaton való részvételével járuljon hozzá a szakértői vizsgálat eredményességéhez.

(3) Abban a kérdésben, hogy a gyermek testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más fogyatékoságban szenved, továbbá, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási rendellenességgel küzd, a Kt. 35. §-a szerinti szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve nevelési tanácsadó ad véleményt.

(4) Az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett és súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek ellátására, az ellátás módjára, formájára a megyei, fővárosi, valamint az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság tesz javaslatot. A szakértői bizottság eljárásának részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

(5) Az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában az Szt.-ben meghatározott feltételek szerint helyezhetők el gyermekek.

(6) A gyermek és hozzátartozói közötti kapcsolattartás szabályozása vagy annak végrehajtása iránti eljárásban felmerülő konfliktus megoldására a gyámhivatal kezdeményezheti a konfliktusnak közvetítői (mediációs) eljárás keretében történő rendezését. A közvetítő eljárás rendjét külön jogszabály szabályozza.

133. § (1) Az e törvényben meghatározott feltételek hiányában vagy az e törvény rendelkezéseinek megsértésével nyújtott ellátást meg kell szüntetni.

(2) Az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vevőt kötelezni kell a pénzbeli ellátás visszafizetésére, természetbeni ellátás esetén a pénzgyenérték megfizetésére, személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az intézményi térítési díj összegének megfizetésére (a továbbiakban: megtérítés).

(3) A folyamatosan nyújtott ellátás megtérítését legfeljebb egy évre visszamenőlegesen lehet elrendelni.

(4) Az ellátás megtérítését az eljáró szerv az igénybevétel jogosulatlanságáról való tudomásszerzéstől számított 3 hónapon belül rendelheti el. Nem lehet a megtérítést elrendelni, ha az igénybevételtől, illetve az ellátás megszűnésétől egy év már eltelt.

(5) Az eljáró szerv a megtérítést méltányosságból elengedheti, csökkentheti, illetve részletfizetést engedélyezhet, ha a visszafizetésre kötelezett személy családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét.

133/A. § (1) A gyámhatósági eljárás költségeit - a (2)-(5) bekezdésben foglaltak kivételével - az eljáró szerv viseli. A gyermekvédelmi gondoskodással kapcsolatos hatósági ügyekben az eljárás költségeit minden esetben az eljáró szerv viseli.

(2) Ha az eljárást azért kellett megindítani, mert jogsértés történt, az eljárás költségeit az viseli, akinek a jogsértés felróható.

(3) Az eljárás költségeit az ügyfél viseli

a) az örökbefogadási ügyekben,

b) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének százszorosát meghaladó értékhatáru, kérelemre induló vagyoni ügyekben,

c) a kapcsolattartási ügyekben.

(4) A (3) bekezdés szerinti ügyekben szakértő kirendelése esetén a gyámhatóság az ügyfelet a szakértői díj megelőlegezésére kötelezheti.

(5) Ha az eljárásban közreműködők hibájából merültek fel költségek, azokat az viseli, akinek a költségek felmerülése felróható.

(6) A más szerv eljárásában történő képviselőre kirendelt ügygondnok, eseti gondnok munkadíját és költségeit a kirendelést kérelmező szerv viseli.

(7) A gyámhivatal által kiszabott, illetve megállapított eljárási bírság, eljárási költség és a kapcsolattartás megfiúsítása folytán keletkezett igazolt költségek meg nem térült összegét adók módjára kell behajtani az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint. A behajtásról a kötelezett lakóhelye szerinti települési önkormányzat jegyzője adóügyi hatáskörében gondoskodik.

133/B. § A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárásban hozott valamennyi döntés ellen fellebbezésnek van helye. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárásban előterjesztett fellebbezésnek halasztó hatálya van.

HATODIK RÉSZ

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

XXI. Fejezet

Adatkezelés

Általános szabályok

134. § (1) A gyermekek védelmét biztosító feladat- és hatáskört gyakorló állami és nem állami szerv (a továbbiakban: adatkezelő szerv) az e törvényben szabályozott feladatai ellátásához a 135-136. §-ban felsorolt adatkörben, az ott meghatározott célok teljesüléséhez elengedhetetlenül szükséges személyes adatokat kezelheti.

(2) Az adatkezelő szerv gondoskodik arról, hogy a személyes adatok védelmének biztosítása érdekében

a) az érintett - ha törvény kivételt nem tesz - az adataihoz hozzáférhessen, illetve gyakorolhassa a helyesbítéshez vagy a törléshez való jogát,

b) a tárolt adatokat töröljék, ha azok oka e törvény rendelkezése szerint megszűnt.

(3) Az adatkezelő szerv biztosítja az adatok védelmét a véletlen vagy szándékos megsemmisítéssel, megsemmisüléssel, megváltoztatással, nyilvánosságra kerüléssel szemben, és azt, hogy azokhoz arra jogosulatlan szerv vagy személy ne férjen hozzá.

(4) E törvény felhatalmazása alapján az adatkezelésre jogosult szerv a kezelt adatokat személyes azonosító adatok nélkül statisztikai célra felhasználhatja, azokból statisztikai célra adatot szolgáltathat.

(5) A hatáskört gyakorló szerv

a) a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási eljárás során az eljárása alá vont ügyfélre ismert természetes személyazonosító adatainak közlésével, az ügyfélre vonatkozó a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 11. §-a (1) bekezdésének a)-e), g)-h), k) és m) pontja szerinti adatai tekintetében egyedi adatszolgáltatást kérhet a jogosultság megállapításához, illetve a hatósági intézkedések megtételéhez a polgárok személyi adatait és lakcímét nyilvántartó szervtől, amely adatokat a hatáskört gyakorló szerv az eljárása jogerős befejezéséig kezelhet azzal, hogy az átvett adatokat a hatáskört gyakorló szerv nem továbbíthatja,

b) a gyámsággal és a gondnoksággal kapcsolatos ügyekben, valamint a kiskorúak vagyoni ügyeiben - vagyoni érdekei védelmében - a gyámság, gondnokság alatt álló, illetve a kiskorú személy valamennyi ingatlanára vonatkozóan a tulajdoni lapon szereplő adatokról adatszolgáltatást kérhet az ingatlanügyi hatóságtól.

(6) A személyes adatok felhasználására a miniszter, a helyi önkormányzat, a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási hatáskört, illetve szociális hatáskört gyakorló szerv, a személyes gondoskodást nyújtó személy és intézmény, közoktatási és felsőoktatási intézmény, igazságszolgáltatási és ingatlan-nyilvántartási szerv, valamint pénzügyintézet, külföldi hatóság és bíróság jogosult e törvényben meghatározott módon és mértékben.

(7) Az e törvény alapján elrendelt adatkezelésre és az adatok védelmére egyebekben a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény rendelkezései az irányadóak.

135. § (1) A 15. § (1)-(4) bekezdéseiben meghatározott ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során az e törvényben meghatározott jogok érvényesülésének elősegítése céljából a (2) bekezdésben meghatározott adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:

a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (16. §),

b) a fővárosi főjegyző,

c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény vezetője,

d) a helyettes szülő, nevelőszülő,

e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,

f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,

g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szervek jogosultak

a) a gyermek

aa) személyazonosító adatainak és társadalombiztosítási azonosító jelére vonatkozó,

ab) anyanyelvére vonatkozó,

ac) családi jogállására vonatkozó,

ad) veszélyeztettségének megállapításához szükséges és elégséges adatainak, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, élelmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó,

ae) megfelelő ellátásához, gondozásához szükséges és elégséges adatainak, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó,

af) egészségi állapotára vonatkozó,

ag) büntetlen előéletére, illetve a vele kapcsolatos hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó,

ah) kóros szenvedélyére vonatkozó,

ai) áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott;

b) a szülő, törvényes képviselő, helyettes szülő, nevelőszülő

ba) személyazonosító,

bb) vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira vonatkozó,

bc) gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó,

bd) egészségi állapotára vonatkozó,

be) büntetlen előéletére vonatkozó,

bf) áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, az Ást. 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott;

c) a gyermek

ca) testvéreinek személyazonosító,

cb) saját gyermekének személyazonosító,

cc) kapcsolattartásra jogosult hozzátartozójának személyazonosító,

cd) lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodó személyek személyazonosító és személyes körülményeire vonatkozó,

ce) sorsának megtervezése szempontjából jelentőséggel bíró személyek, így különösen a korábbi gondozók, szomszédok elérhetőségére vonatkozó,

cf) háziorvosának, védőnőjének, amennyiben óvodai, iskolai nevelésben részesül, a közoktatási intézmény vezetőjének elérhetőségére vonatkozó

adatainak a kezelésére.

(3) A személyes gondoskodást nyújtó (1) bekezdésben meghatározott szervek és személyek a gyermek nevelkedésének megtervezését az (1) és (2) bekezdésben meghatározott adattartalmú - külön jogszabályban meghatározott - környeztanulmány, elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv, egyéni gondozási-nevelési terv alapján végzik. A (2) bekezdésben meghatározott adatkörök pontos tartalmát a külön jogszabály szerinti gyermekvédelmi nyilvántartás rögzíti.

(4) A gyermekjóléti szolgálat, és a települési önkormányzat jegyzője, illetve a gyámhivatal a 15. § (2)-(4) bekezdésben meghatározott ellátások nyújtása, illetve intézkedések alkalmazása során a (2) bekezdésben meghatározott adatokon túl

a) a gyermek, illetve a fiatakorú által elkövetett bűncselekményre,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő által a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekményre,

c) a Ptk. 685. §-ának b) pontja szerinti hozzátartozó, vagy a közös háztartásban rendszeresen vagy időszakonként együtt élő más személy által a gyermek sérelmére elkövetett hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távoltartó határozatra vagy megelőző távoltartó határozatra

vonatkozó adatokat kezelhet.

(5) Az örökbefogadó, illetve a családbafogadó személy személyazonosító adatait, továbbá egészségi állapotára és vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat a területi gyermekvédelmi szakszolgálat, illetve a gyámhivatal és a központi hatóság kezelheti.

(6) Az (1) bekezdésben felsorolt szervek, illetve személyek az érintett személyazonosító adatait, valamint a gyermek (2) bekezdésben meghatározott adatait a 15. § (1)-(4) bekezdései szerinti célból egymásnak átadhatják.

(7) A települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, a gyermekjóléti szolgálat vezetője és a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője kezelheti a 135. § (2) bekezdés ai) és bf) alpontjában meghatározott adatokat. Ezeket a felsorolt szervek és személyek a 15. § (1)-(4) bekezdésében meghatározott szolgáltatások nyújtása és intézkedések megtétele vagy azok ellenőrzése, illetve az áldozatsegítő szolgálat tevékenységének elősegítése céljából egymásnak, illetve az áldozatsegítő szolgálatnak átadhatják.

136. § (1) A gyermek személyazonosító adatai, továbbá

a) az ingatlanra vonatkozó adatok az ingatlan-nyilvántartás szerveinek az ingatlantulajdonnal kapcsolatos jogot érintő változás esetén,

b) a készpénzvagyonára vonatkozó adatok a pénzügyintézetnek a gyámhatósági fenntartásos betétkönyv vagy folyószámla kezelése, illetve egyéb szerződések megkötése céljából

továbbíthatók.

(2) A gyermek személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok továbbíthatók

a) a szociális hatáskört gyakorló szervnek a szociális ellátás megállapítása,

b) a rendőrségnek, az ügyészségnek, a bíróságnak, az igazságügyi szakértőnek bűnüldözés és bűnprevenziós, illetve bírósági eljárás lefolytatása,

c) a külföldi hatóságnak, illetve bíróságnak családi jogállás, gyermektartás, kapcsolattartás, gyámság, örökbefogadás, a gyermek érdekében tett ideiglenes intézkedés, valamint a gyermek jogellenes külföldre vitelének megszüntetése,

d) a minisztériumnak, a gyermekvédelmi ágazati irányítási tevékenység és a külön jogszabályban meghatározott központi hatósági feladatok ellátása

céljából.

(3) A gyermek személyazonosító adatai és

a) az egészségbiztosítási szervnek a gyermek társadalombiztosítási azonosító jele az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság kezdetére és megszűnésére vonatkozó bejelentéssel összefüggésben,

b) egészségügyi intézménynek az egészségi állapotra vonatkozó adatok gyógykezelés céljából,

c) a közoktatási és felsőoktatási intézménynek a tanulmányi eredményre vonatkozó adatok,

d) a közoktatási és felsőoktatási intézménynek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságra vonatkozó adatok a gyermeknek, fiatal felnőttnek járó természetbeni ellátások és kedvezmények igénybevétele céljából

továbbíthatók.

(4) A szülő és más törvényes képviselő személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatai az (1)-(3) bekezdések szerinti szerveknek átadhatók.

(5) A gyámhatóság és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szervezet alkalmazottja és vezetője, a gyermek és az őt nevelő szülő, vagy más törvényes képviselő tartózkodási helyére vonatkozóan megtagadhatja a szülő tájékoztatását, illetve korlátozhatja a szülő iratbetekintési jogát, ha

a) a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás van folyamatban, annak jogerős befejezéséig,

b) a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett külön törvényben meghatározott hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távoltartó határozat vagy megelőző távoltartó határozat iránti eljárás van folyamatban, a távoltartás időtartamáig.

(6) Az (5) bekezdés szerinti korlátozást a büntetőeljárás befejezésekor felül kell vizsgálni.

136/A. § (1) A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője a szolgáltató (intézmény) vezetőjénél kérelmezheti, hogy betekinthessen a külön jogszabály szerinti gyermekvédelmi nyilvántartásnak a gyermek vonatkozásában kitöltött adatlapjaiba, valamint - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatónál, intézménynél keletkezett, illetve részére megküldött, a gyermekkel kapcsolatos iratba. Az iratokról kivonat vagy másolat kérhető.

(2) A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben meghatározottakon túl az érintett írásbeli hozzájárulása hiányában nem lehet betekinteni a másik szülőre vonatkozó, különleges adatot tartalmazó iratba, kivéve, ha az a gyermek érdekében kezdeményezett, a gyermek védelembe vételére vagy átmeneti nevelésbe vételére irányuló gyámhatósági eljárás, illetve a gyermek elhelyezésének megváltoztatására irányuló bírósági eljárás megindításához elengedhetetlenül szükséges.

Nyilvántartások vezetése

137. § (1) Az ellátást nyújtó intézmény és személy az e törvényben előírt nyilvántartást köteles vezetni, a Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban, valamint a helyi önkormányzati rendeletben meghatározott adatokat köteles szolgáltatni.

(2) A Kormány által kijelölt szerv gondoskodik a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző és a külön jogszabályban meghatározott szakképesítéssel rendelkező személy adatai működési nyilvántartásának az Szt.-ben meghatározottak szerinti vezetéséről.

(3) A Kormány által kijelölt szerv - külön jogszabályban meghatározottak szerint - országos nyilvántartást vezet a szolgáltató tevékenységet végző szolgáltatókról, intézményekről, helyettes szülői és nevelőszülői hálózatokról.

(4) A nyilvántartás eszköze lehet minden olyan adattároló eszköz vagy módszer, amely biztosítja a 134. § (3) bekezdése szerinti védelmet.

138. § (1) A jegyző az ellátásra való jogosultság megállapításához, megváltoztatásához és megszüntetéséhez nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

a) a gyermek, a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve tartásra köteles személy személyazonosító adatait,

b) a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozó esetén a rokoni kapcsolatot,

c) a jogosultsági feltételekre és az azokban bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat,

d) az ellátással kapcsolatos döntéseket,

e) a jogosultság és a térítési díj megállapításához szükséges jövedelmi adatokat.

(2) A jegyző nyilvántartást vezet a hatósági intézkedéssel védelembe vett gyermekekről. A nyilvántartás tartalmazza

a) az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott adatokat,

b) a gyermek egészségi és neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,

c) a hatósági intézkedésre vonatkozó döntést, annak időpontját,

d) a hatósági intézkedés felülvizsgálatának időpontját és eredményét.

(3) A jegyző nyilvántartást vezet a szülő adatai nélkül anyakönyvezett gyermekekről az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott adatok mellett a hatósági eljárásra vonatkozó döntésről.

(4) A települési önkormányzat jegyzője nyilvántartást vezet az általa engedélyezett gyermekjóléti szolgáltató tevékenységről és az ellenőrzéssel kapcsolatos döntésről.

139. § A személyes gondoskodásban részesülő személyekről az ellátó személy vagy az intézmény vezetője nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

- a) a 138. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott adatokat,
- b) az ellátás igénybevételének és megszűnésének időpontját,
- c) a térítési vagy gondozási díj fizetési kötelezettség teljesítésére, elmaradására, behajtására, illetve elévülésére vonatkozó adatokat.

140. § (1) A gyámhivatal nyilvántartást vezet

- a) az általa megállapított és folyósított pénzbeli ellátásokról,
- b) az ideiglenes hatállyal elhelyezett, valamint az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermekekről, a gyámság és gondnokság alatt állókról a 139. §-ban meghatározott adattartalommal,
- c) az a) és b) pontban megjelölt személyek, valamint a gyermekek minden olyan vagyonáról, amely nem tartozik a szülő kezelésébe, amelyet a gyámhivatal rendszeres felügyelete alá vont, vagy amelyet a gyámhivatalhoz beszolgáltattak,
- d) a vagyonnal rendelkező gyermekről a bekövetkező nagykorúsága szerint.

(2) A Kormány által kijelölt gyámhivatal az ideiglenes hatállyal elhelyezett külföldi állampolgárságú gyermekekről - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt - nyilvántartást vezet és az abban szereplő adatokról, valamint az azokban bekövetkezett változásokról rendszeresen tájékoztatja a minisztert. A nyilvántartás tartalmazza a 139. §-ban meghatározott adatokat.

(3) A gyámhivatal egységes nyilvántartást vezet az általa engedélyezett gyermekvédelmi szolgáltatásokról és az ellenőrzéssel kapcsolatos döntésekről.

(4)

141. § (1) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője nyilvántartást vezet

- a) a nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermekekről és az üres férőhelyekről,
- b) az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek ellátását biztosító nevelőszülőkről, gyermekotthonokról,
- c) az örökbefogadhatónak nyilvánított, illetve örökbefogadható gyermekekről, valamint az örökbefogadásra váró szülőkről a 135. § (5) bekezdésében meghatározott adattartalommal,
- d) az általa kijelölt, eseti gondnoki és hivatásos gyámi feladatokra kirendelhető személyekről,
- e) az állami és nem állami fenntartó által működtetett intézményben, illetve nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek, továbbá az utógondozói ellátásban, illetve utógondozásban részesülő fiatal felnőtt gondozási napjairól.

(2) Az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott nyilvántartásokról - a titkos örökbefogadás kivételével - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat kérelemre tájékoztatja a szülőket, valamint az örökbefogadásra váró szülőket.

(3) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat negyedévente tájékoztatja a gyámhivatalt az (1) bekezdés a)-b)

és d) pontjaiban meghatározott nyilvántartásokról és az abban bekövetkező változásokról.

(4) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat folyamatosan továbbítja az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott nyilvántartásokban szereplő adatokat és az azokban bekövetkező változásokat a központi hatóság által vezetett országos örökbefogadási nyilvántartás számára.

141/A. § A Kormány által kijelölt szerv országos jelentési rendszert működtet. A fenntartó az országos jelentési rendszer számára köteles bejelenteni a külön jogszabályban meghatározott adatokat.

142. § (1) Ha törvény másképp nem rendelkezik, a 138-141. §-ok szerint vezetett nyilvántartásból - a jogosultság, illetve a gyermek nagykorúságától számított 25 év elteltével - törölni kell az adott személyre vonatkozó adatokat.

(2) Az adatkezelésre és a nyilvántartások vezetésére vonatkozó rendelkezések az irányadóak a személyes gondoskodás megszervezésének a nem állami szerv által az önkormányzattól történő átvállalása, illetve a törvény által nem szabályozott, az önkormányzat képviselő-testülete vagy a jegyzője feladat- és hatáskörébe tartozó ellátásokról vezetett nyilvántartás esetén is.

XXII. Fejezet

A gyermekek védelmének főbb finanszírozási szabályai

143. § (1) A gyermekvédelmi rendszer működéséhez szükséges pénzügyi fedezetet a központi költségvetés és az önkormányzat hozzájárulása biztosítja, amit az igénylő által fizetendő térítési és gondozási díj egészít ki.

(2) Az állam hozzájárul az önkormányzat által megállapított és folyósított pénzbeli és természetbeni ellátások kiadásaihoz, valamint a helyi önkormányzat által fenntartott, a személyes gondoskodás keretébe tartozó ellátási formák működési és fejlesztési költségeihez.

(3) Az állam a helyi önkormányzatok feladatainak ellátásához

a) az állandó lakos után járó differenciált szociális és gyermekjóléti normatív állami hozzájárulással (a továbbiakban: szociális és gyermekjóléti normatíva),

b) a fenntartott intézményben ellátott gyermekek után járó normatív állami hozzájárulással,

c) a települési önkormányzat jegyzője, illetve a gyámhivatal határozata alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett, valamint átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek után, továbbá a korábban gondozás alatt álló fiatal felnőtt után járó normatív állami hozzájárulással,

d) kötött felhasználású támogatásokkal

járul hozzá.

(4) A szociális és gyermekjóléti normatíva összege a települési önkormányzat területén élő lakosság szociális helyzete, valamint az állandó lakosú gyermek száma szerint eltérő. A differenciálás alapjául szolgáló mutatókat évente a költségvetési törvény rögzíti.

(5) A normatív állami hozzájárulással történő támogatás szakmai céloknak megfelelő módját és mértékét a költségvetési törvény határozza meg.

144. § (1) A gyermektartásdíj megelőlegezésének, valamint az otthonteremtési támogatásnak a teljes fedezetét a központi költségvetés előleg nyújtásával biztosítja.

(2) Szakmai programok meghirdetésével kell elősegíteni a helyi önkormányzat részére meghatározott ellátási formák létrehozásának, valamint olyan mértékű fejlesztésének és korszerűsítésének támogatását, amely lehetővé teszi az önkormányzat az e törvényben előírt kötelezettségének teljesítését.

145. § (1) A külön törvényben meghatározottak szerint normatív hozzájárulásra jogosult a jogerős működési engedéllyel rendelkező gyermekjóléti, illetve a gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó, közfeladatot ellátó

a) egyházi jogi személy,

b) alapítvány,

c) közalapítvány,

d)

e) társadalmi szervezet,

f) egyéni és társas vállalkozás.

(2)

(3) A normatív hozzájárulásban és támogatásban részesülő nem állami fenntartású gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmény a munkavállalók számára legalább a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 55-80. §-aiban megállapított, a munkaidőre, pihenőidőre, előmeneteli és illetményrendszerre vonatkozó feltételeket köteles biztosítani.

(4) A nem állami, illetve egyházi fenntartónak a külön jogszabályban meghatározott, és az általa fenntartott gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmény működéséhez biztosított normatív állami hozzájárulás - kivéve a kiegészítő támogatást - teljes összegét át kell adnia azon intézmény részére, amelyre tekintettel a támogatás megállapítására sor került.

145/A. § (1) Ha a helyi önkormányzat vagy a társulás a fenntartásában működő szolgáltatót, intézményt jogutódlással egyházi jogi személy fenntartásába adja át, az egyházi kiegészítő támogatást a helyi önkormányzat, illetve a társulás köteles a központi költségvetésnek két éven keresztül folyamatosan megtéríteni. A jogutódlás tényét a működést engedélyező határozatban rögzíteni kell.

(2) Ha a helyi önkormányzat vagy a társulás fenntartásában működő szolgáltató, intézmény megszűnésétől számított három hónapon belül egyházi jogi személy új szolgáltatót, intézményt hoz létre, a megszűnt intézményben is nyújtott gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások után kifizetett egyházi kiegészítő támogatást a helyi önkormányzat, illetve a társulás köteles a központi költségvetésnek két éven keresztül folyamatosan megtéríteni, feltéve, hogy

a) a megszűnt és a létrehozott szolgáltatónál, intézményben ellátott gyermekeknek legalább ötven százaléka azonos, valamint

b) a megszűnt és a létrehozott intézmény ugyanabban az ingatlanban működik.

(3) A működést engedélyező szerv az (1) bekezdés szerinti határozatát közli a kincstárral.

Térítési díj

146. § (1) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás, illetve gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért, gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a fiatal felnőttek utógondozói ellátásáért térítési díjat kell fizetni.

(2) Az e törvényben meghatározottak szerint a személyi térítési díjat

a) az ellátást igénybe vevő nagykorú jogosult,

b) az ellátást igénybe vevő gyermek esetén a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő,

c) az ellátást igénybe vevő gondnokolt esetében a törvényes képviselő

az intézménynek fizeti meg.

(3) A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés kivételével a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások személyi térítési díjának megállapításánál az ellátást igénybe vevő jogosult, gyermek esetén a szülő vagy más törvényes képviselő rendszeres havi jövedelme vehető figyelembe.

(4) A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni

a) a bölcsődében, hetes bölcsődében,

b)

c) az óvodában,

d) a nyári napközis otthonban, napközis táborban,

e) az általános és középiskolai diákotthonban, kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban,

f) az általános iskolai menzai ellátás, továbbá - ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik - közép fokú iskolai menzai ellátás keretében,

g) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben, illetve a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében

nyújtott étkeztetésre. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe.

147. § (1) A személyes gondoskodás körébe tartozó ellátások intézményi térítési díját az intézményt fenntartó évente kétszer állapíthatja meg.

(2) A 148-151. §-ok alapján fizetendő térítési díj összegét (a továbbiakban: személyi térítési díj) az intézményvezető - az önálló helyettes szülői ellátás esetén a működtető - állapítja meg, melyről az ellátás igénybevétele után, de legkésőbb az igénybevételtől számított harminc napon belül írásban értesíti a térítési díj fizetésére kötelezettet. A személyi térítési díj nem haladhatja meg az intézményi térítési díj összegét.

(3) A személyi térítési díj összegét a fenntartó - a 29. § (2) bekezdésének e) pontja alapján - csökkentheti vagy elengedheti.

(4) Ha a kötelezett a személyi térítési díjat vitatja, a (2) bekezdés szerinti értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

(5) A személyi térítési díj összege évente két alkalommal vizsgálható felül és változtatható meg, kivéve, ha a kötelezett jövedelme olyan mértékben csökken, hogy az e törvényben szabályozott térítési díjfizetési kötelezettségének nem tud eleget tenni. A kötelezett nem kötelezhető a felülvizsgálatot megelőző időszakra vonatkozóan az új térítési díj megfizetésére.

(6) Ingyenes ellátásban kell részesíteni a jogosultat, ha a térítésidő-fizetésre kötelezett jövedelemmel nem rendelkezik.

(7) A térítési díj meg nem fizetése esetén késedelmi pótlék nem állapítható meg.

148. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátása személyi térítési díjának megfizetésére a szülői felügyeleti joggal rendelkező szülő vagy más törvényes képviselő köteles.

(2) A gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményben - a 149. §-ban foglalt kivétellel - az alapellátások keretébe tartozó szolgáltatások közül csak az étkezésért állapítható meg térítési díj.

(3) A gyermekek napközbeni ellátása (a továbbiakban: gyermekétkeztetés) intézmény térítési díjának alapja az étkezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó napi összege.

(4) A személyi térítési díjat az intézményvezető a (3) bekezdés szerinti napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint az (5) bekezdésben megjelölt normatív kedvezményeknek a figyelembevételével állapítja meg.

(5) Gyermekétkeztetés esetén

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

aa) bölcsődés,

ab) óvodás,

ac) 1-6. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő,

ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, aa)-ac) alpont szerinti életkorú

gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50%-át,

d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

e)

kedvezményként kell biztosítani (az a)-e) pont a továbbiakban együtt: normatív kedvezmény).

(6) A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe. Nem jár a tanulónak kedvezmény azon étkeztetésére, amely kedvezményre - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött - tanulói szerződése alapján már jogosult. A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő - nevelőszülőnél, gyermekotthonban, vagy más bentlakásos intézményben nevelkedő - ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény.

(7) A gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat, illetve - ha a gyermek közoktatási intézményben részesül étkezésben - a nevelési-oktatási intézmény vezetője - a fenntartó által megállapított szabályok keretei között - a gyermek egyéni rászorultsága alapján további gyermekenkénti kedvezményt állapíthat meg.

(8) Az (5) bekezdés szerinti normatív kedvezmény megállapításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, közoktatásban nappali rendszerű oktatásban részt vevő, illetve felsőoktatásban nappali tagozaton tanuló, valamint

c) az életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos

gyermeket.

(9) A normatív kedvezményt a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.

149. § (1) A gyermekek napközbeni ellátását biztosító családi napközi, valamint házi gyermekfelügyelet térítési díjának megállapításánál a 148. §-ban foglaltakat a (2)-(4) bekezdésben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A családi napközi, valamint a házi gyermekfelügyelet keretében biztosított személyes szolgáltatás intézményi térítési díja az ellátásra fordított költségek alapján megállapított óradíj.

(3) Az ellátásért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja meg egy gyermek esetén a kötelezett rendszeres havi jövedelmének 15%-át, figyelemmel a 147. § (2) bekezdésben foglaltakra is, több gyermek esetén pedig gyermekenként az intézményi térítési díj 50%-át.

(4) Ha a családi napközi, valamint a házi gyermekfelügyelet keretében étkezést is biztosítanak, az étkezéssel együtt az ellátásért fizetendő személyi térítési díj együttes összege nem haladhatja meg egy gyermek esetén a kötelezett rendszeres havi jövedelmének 20%-át, figyelemmel a 147. § (2) bekezdésben foglaltakra is, több gyermek esetén pedig gyermekenként az intézményi térítési díj 60%-át.

150. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó alapellátás intézményi térítési díjának alapja az átmeneti gondozást nyújtó ellátás esetén az egy ellátottra jutó önköltség napi összege.

(2) Az ellátásáért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja meg a kötelezett havi jövedelmének 25%-át, több gyermek esetében a kötelezett havi jövedelmének 50%-át.

151. § (1) A személyes gondoskodást nyújtó szakellátás intézményi térítési díjának alapja a fiatal felnőtt utógondozói ellátása esetén az egy ellátottra jutó önköltség napi összege.

(2) Az ellátásáért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja meg a kötelezett havi jövedelmének 30%-át.

Gondozási díj

152. § (1) A gondozási díj megállapításánál a Csjt.-nek a gyermek tartására vonatkozó szabályait - az e törvényben foglalt eltérésekkel - kell alkalmazni.

(2) Ha a törvény másként nem rendelkezik, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek, valamint a középfokú és felsőfokú iskola nappali tagozatán tanuló utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gondozási költségeihez az járul hozzá, aki a Csjt. rendelkezése értelmében a gyermek tartására köteles.

(3) A gondozási díjfizetési kötelezettség a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételével kezdődik. Ha a gyermek ezt megelőzően kerül gondozásba, a gyámhivatal a fizetési kötelezettséget a gondozás kezdetétől - legfeljebb azonban hat hónapra visszamenőleg - állapíthatja meg.

(4) A tartásra egysorban köteles szülőket a gyámhivatal külön-külön kötelezi a gondozási díj megfizetésére.

(5) A határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható.

153. § (1) A gondozási díj összegének meghatározásánál a fizetésre köteles személy szociális körülményeit is figyelembe kell venni.

(2) Ha a gondozási díj fizetésére köteles személy rendszeres jövedelme nem állapítható meg, a gondozási díjat az öregségi nyugdíj legkisebb összegének alapján kell meghatározni.

154. § (1) Nem állapítható meg gondozási díj, ha

a) a szülő gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához járult hozzá, illetve a hatodik életévét betöltött vagy egészségileg károsodott gyermek esetében a szülői nyilatkozatot a gyámhivatal jóváhagyta,

b) a szülő a gyermekotthonban a gyermekéről személyesen gondoskodik,

c) a kötelezett rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik.

(2) A gyermek gondozási díj fizetésére nem kötelezhető, keresete, ösztöndíja, árvaellátása, egyéb jövedelme és vagyona e célra nem vehető igénybe.

(3) A gyámhivatal a behajtásra kimutatott gondozási díjhátralékot méltányosságból elengedheti, vagy annak megfizetésére halasztást, illetve részletfizetési kedvezményt engedélyezhet. A gondozási díj meg nem fizetése esetén késedelmi pótlék nem állapítható meg.

XXIII. Fejezet

Záró rendelkezések

Hatálybaléptetés

155. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - 1997. november 1-jén lép hatályba.

(2) A törvény 22. §-a 1998. január 1-jén lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

156. § (1) Ezt a törvényt a hatálybalépése után indult ügyekben kell alkalmazni. A folyamatban levő első- és másodfokú ügyekben a korábbi rendelkezések az irányadóak.

(2)-(3)

(4) Ha a diákotthonban és kollégiumban ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket helyeztek el, az 53. § (5) bekezdése alapján a gyermek számára otthont nyújtó ellátást kell biztosítani

a) a nevelési-oktatási intézménynek - feltéve, hogy legalább tizenöt átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermekről gondoskodik - át kell alakulnia a (3) bekezdésben meghatározott időpontig többcélú - iskolai, diákotthoni vagy kollégiumi és gyermekotthoni feladatot ellátó - közoktatási intézménnyé, vagy

b) amennyiben az a) pontban foglaltak szerint az otthont nyújtó ellátás nem biztosítható, a kollégiumi, diákotthoni ellátás fenntartása mellett gondoskodni kell a gyermek nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban történő elhelyezéséről.

(5) A törvény hatálybalépését követően a gyermekotthonban működő óvoda és iskola - mint közös igazgatású többcélú gyermekvédelmi intézmény - önálló intézményegységként működik tovább a Kt. rendelkezései alapján.

157. § (1)-(3)

(4) A megyei, fővárosi önkormányzat köteles a területi gyermekvédelmi szakszolgálat keretében a törvény hatálybalépésétől kezdődően - az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett, valamint a rászoruló gyermekek átmeneti gondozására ideiglenes (átmeneti) otthont működtetni mindaddig, amíg az ideiglenes (átmeneti) gondozást vállaló nevelőszülőket, illetve az azt biztosító gyermekotthont ki nem jelöli.

(5)-(6)

158-159. §

160. § (1) Az otthonteremtési támogatás megállapítására csak az e törvény hatálybalépését követően nagykorúvá vált fiatal felnőtt által előterjesztett kérelem alapján kerülhet sor. A nevelés - 25. § (2) bekezdése szerinti - időtartamába be kell számítani azokat az éveket, amelyek alatt a fiatal felnőtt megszakítás nélkül intézeti elhelyezett, intézeti vagy állami nevelt volt.

(2) Az e törvény hatálybalépését megelőzően nagykorúvá vált fiatal felnőtt önálló életkezdésének támogatása iránti kérelmét a 21/1989. (VII. 25.) SZEM rendelet szerint kell elbírálni, és a támogatást a megyei, fővárosi önkormányzat által meghatározott módon kell biztosítani.

160/A. § A 2008. évi XXXI. törvény 15. §-ával megállapított, a Gyvt. 20/C. §-ában foglalt pénzbeli támogatás az új jelentkezők részére első ízben annak a szülőnek folyósítható, aki harmadik, illetve negyedik életévét betöltött gyermekét 2009. január 1-jét követően íratta be az óvodába. Azoknak az érintett körbe tartozó szülőknél, akik három-, illetve négyéves, gyermeküket 2009. január 1-je előtt már beírták az óvodába, első alkalommal 2009 júniusában tízezer forintot kell folyósítani.

161. § Ahol jogszabály

- a) védő-óvó intézkedést említ, azon védelembe vételt,
- b) intézeti vagy állami nevelésbe vételt említ, azon átmeneti vagy tartós nevelésbe vételt,
- c) ideiglenes hatályú intézeti beutalást említ, azon ideiglenes hatályú elhelyezést,
- d) intézeti elhelyezést említ, azon átmeneti gondozást,
- e) intézeti gyámságot említ, azon gyámságot,
- f) állami gondoskodást említ, azon gyermekvédelmi gondoskodást,
- g) gyermek- és ifjúságvédő intézetet említ, azon területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,
- h) csecsemőotthont vagy nevelőotthont említ, azon gyermekotthont kell érteni.

Felhatalmazás

162. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) az otthonteremtési támogatás és a gyermektartásdíj megelőlegezésének részletes szabályait,
- b) az egyes ellátások igényléséhez felhasználható bizonyítékok körét,
- c) a térítési díjra vonatkozó részletes szabályokat,
- d) a gyámhivatal vagy gyámhivatalok kijelölését, szervezetét, a gyámhatóság részletes feladat- és hatáskörét, valamint eljárása részletes szabályait,
- e) a gyermekvédelmi szakfelügyeleti feladatot ellátó személyek képesítési előírásait,
- f) a központi hatóság vagy hatóságok, továbbá a 102. §-ban, a 103/A. §-ban és a 137. § (2) bekezdésében meghatározott szerv kijelölését,
- g) a személyes adatok kezelésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat,
- h) a helyettes szülői és a nevelőszülői jogviszony egyes kérdéseit,
- i) a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működése engedélyezésének és ellenőrzésének részletes szabályait, a működést engedélyező szerv vagy szervek kijelölését,
- j) az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységét és működésük engedélyezését,
- k) a gyermekvédelmi közvetítői eljárás részletes szabályait,
- l) a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők szakmai ellenőrzésének részletes szabályait,

m) a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe utalt pénzübeli és természetbeni ellátások igénylésének, megállapításának és folyósításának részletes szabályait,

n) a gyámhatóságként eljáró települési önkormányzat jegyzőjének illetékességére vonatkozó szabályokat,

o) az országos jelentési rendszer számára bejelentendő adatok körét, valamint az adatközlés módjára és idejére vonatkozó szabályokat, továbbá az országos jelentési rendszert működtető szerv vagy szervek kijelölését,

p) a szolgáltató tevékenységet végző szolgáltatók, intézmények, helyettes szülői és nevelőszülői hálózatok országos nyilvántartásának részletes szabályait, a nyilvántartást vezető szerv vagy szervek kijelölését,

q) a gyermekvédelmi gondoskodás, valamint a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult személyek közötti kapcsolattartás szabályainak végrehajtását,

q)

r) a védelembe vételhez kapcsolódóan a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására irányuló eljárás részletes szabályait,

s) a nem állami és egyházi fenntartók által igénybe vehető normatív állami hozzájárulás igénylésének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályait,

t) az egyházi kiegészítő támogatás megtérítésére irányuló eljárás részletes szabályait.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben szabályozza

a) a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények és a személyek szakmai feladatait, működésük feltételeit,

b) a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás körébe tartozó egyes feladatokat ellátó személyek képesítési előírásait,

c) az egyes gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények vezetőinek képesítési előírásait, megbízását és az intézményvezetői állás betöltésével kapcsolatos pályázati eljárást,

d) a 102. §-ban, a 103/A. §-ban és a 137. § (2) bekezdésében meghatározott eljárás részletes szabályait,

e) a családi napközi, helyettes szülői és nevelőszülői képzés szakmai és vizsgakövetelményeit,

f) az országos szakértői névjegyzék vezetésére vonatkozó rendelkezéseket és az abba történő felvétel feltételeit és eljárási kérdéseit,

g) a külföldi alap-, közép- és felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú szakképzés során szerzett szakképzettség megszerzését tanúsító oklevelek elismerésére, továbbá az eljáró hatóságra, annak feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes szabályokat,

h) az országos örökbefogadási nyilvántartásra vonatkozó részletes szabályokat,

i) az örökbefogadás előtti tanácsadás és felkészítő tanfolyam részletes szabályait,

j) a gyermekvédelmi szakértői bizottság eljárásának részletes szabályait.

(3) Felhatalmazást kap a családpolitikáért felelős miniszter, hogy a hivatásos gondnoki feladatot ellátók képesítési előírásait rendeletben szabályozza.

(4)

(5) Felhatalmazást kap a nevelési-oktatási intézményt fenntartó helyi önkormányzat, hogy rendeletben határozza meg azokat a szabályokat, amelyek keretei között a nevelési-oktatási intézmény vezetője egyéni rászorultság alapján kedvezményt állapít meg a gyermekétkeztetés térítési díjának megfizetésére.

163. §

164-188. §

189. § Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 94/33/EK irányelve (1994. június 22.) a fiatalok munkahelyi védelméről, az Mt. irányadó rendelkezéseivel együtt;

b) a Tanács 2003/109/EK tanácsi irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról, 11. cikk (1) bekezdés d) pont és 21. cikk;

c) az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről, 24. cikk.

190. § E törvény a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.